

Interviewee: Jackie Tran

Interviewer: Bui, Nancy

Location: Saigon Radio, Houston, Texas

Date: 2011-03-05

Identifier: wrc02831

Context: This recording and transcript form part of a collection of oral history interviews conducted by the Vietnamese American Heritage Foundation and donated to the Chao Center for Asian Studies at Rice University. This collection includes video recordings of interviews with Vietnamese Americans native to or living in Texas. This interview forms part of the national 500 Oral Histories Project conducted by the Vietnamese American Heritage Foundation.

This transcript was written by Mr. Hieu Do in 2014 by recommendation of Ms. Nancy Bui of the VAHF, and has not been verified by staff at Rice University.

!: Dạ thưa chào bà, bà có thể cho biết tên và bà sinh ra ở đâu không ạ?

00:11:@: thưa, lời nói đầu tiên tôi xin cảm ơn chị Triều Giang có cái chương trình này để tôi có cái tâm sự trong cái chuyến đi vượt biển của tôi có cơ hội tôi trang trải ra. Kính thưa bà Triều Giang, tôi tên Việt Nam là Nguyễn Kim Xuyên, thưa tôi sinh ngày 16/12/1947, và gia đình tôi có 2 người con, 1 người là con gái lớn, và người kế là con trai.

!: Dạ thưa bà, bà sinh trưởng ở nơi nào ạ?

00:47:@: dạ thưa em sinh tại thành phố Mỹ Tho, và Mỹ Tho cách Sài Gòn khoảng 75km.

!: Tức là ở phía Nam Sài Gòn?

00:56:@: Dạ thưa vâng.

!: Dạ vâng, thưa bà cái thời bà sanh đó thời tuổi trẻ ở Mỹ Tho của bà thì có gì đặc biệt muốn chia sẻ không?

01:05:@: ồ, cảm ơn chị Triều Giang, nếu mà ở thành phố Mỹ Tho là nơi chôn nhau cắt rốn của mình thì thưa chị Triều Giang, ở Mỹ Tho có về tôn giáo đó thì bên Mỹ Tho có chùa Vĩnh Trà, chùa Vĩnh Trà là 1 cái chùa mà xa xưa, rất là cổ kính thưa chị Triều Giang, và bên Công giáo có được 1 cái nhà thờ rất là đẹp mà Kim Xuyên có 1 cái kỷ niệm lúc còn con gái đó chị. Thì mình mặc dầu là 1 Phật tử nhưng mà cái ngày Noel đó thì mình cứ lên nhà thờ chơi, cứ đi lòng vòng lòng vòng đó, với mấy cô bạn thân nữa thì mình cũng chia sẻ trong cái ngày Chúa giáng sinh ra đời mặc dầu mình là Phật tử.

!: Thưa bà, bà lớn lên ở đó và đi học ở Mỹ Tho luôn hay sao ạ?

02:02:@: dạ thưa vâng, đi học ở tại Mỹ Tho luôn, đến ngày mình lập gia đình.

!: Thưa, học tới đâu ạ?

02:09:@: dạ thưa mình học tới trình độ tú tài 1.

!: Thưa bà phụ nữ trẻ cái tuổi đó mà đi học chắc ít người được đi học lắm hay sao?

02:19:@: dạ thưa vâng, thưa, thời điểm của mình thì mình cũng được cái may mắn là ông cụ của mình ở nhà rất coi trọng cái học vấn của các con, cụ thì rất chăm con, ba mẹ mình thì có tới 10 người con, 5 trai, 5 gái mà rồi cụ đều cho đi học đầy đủ hết. Vâng, mình cũng nhờ cụ quan tâm lo lắng thành ra trình độ học vấn của mình cũng tương đối có cái hành trang để mình mang vào đời, thưa chị Triều Giang.

!: Thưa bà thì cái tuổi cả bà thường ở Việt Nam họ hay quý trọng con trai hơn, bà nói trong gia đình bà có 5 cô công chúa, có 5 hoàng tử thì công chúa và hoàng tử có được đối xử coi như là bằng nhau không?

03:05:@: dạ thưa chị thì thiệt ra bố mẹ mình vẫn còn theo xưa nhiều lắm, thì bà mẹ mình rất quý những người anh trai của mình, thì mình lại là người con gái cuối của các anh mà lại đầu của các em, thành thử mình được hưởng những cái mạnh mẽ của các ông anh, những cái trò chơi của các ông anh, nhưng mà rồi ngược lại mình cũng có cái trách nhiệm lo cho các em nữa. Thành thử nói về cái thời gian còn ở với bố mẹ đó thưa chị Triều Giang thì mình cũng phải lo cho các em chuyện học hành, thì cái vấn đề mà vui chơi đó thì cũng giới hạn dữ lắm.

!: Tức là nói chung thì là con gái ở trong gia đình Việt Nam thì coi như không được bằng, không được hưởng cái quyền lợi, nuông chiều bằng các cậu con trai.

04:04: dạ vâng ạ. Ba em thì quý các anh dữ lắm, ba em quý các anh vì cứ nói là các anh là con trai thì như cái đầu tàu, các anh đi thì sẽ kéo cái tàu đi. Thì thành thử mình nghe bố nói như vậy, bố nói tụi con lúc nào cũng phải nghe lời anh hết, không có được cãi lời anh ở trong vấn đề mà anh dạy bài vở hay trong việc gì ông anh mình ông ấy cũng cầm chôn, khó dữ lắm chị Triều Giang.

!: Thưa bà có cái kỷ niệm nào bà còn nhớ là không được đối xử bằng các anh không?

04:40:@: ôi dạ có, tại vì ba em ấy thì, em có người anh cả, lúc đó thì ông anh cả của mình ảnh chuẩn bị lên thi tú tài 2 đó, thì lúc đó thì mình còn nhỏ, còn ở trung học đó, thì cái tuổi đó mình làm thiệt là mình cũng háu ăn đó, mà má ở nhà má cưng ông anh

dữ quá chị Triều Giang ơi, má nói anh hai thì học nhiều thành thử anh ấy phải ăn đầy đủ chất bổ rồi bên Việt Nam mình thì, chị còn nhớ cái óc con heo đó chị, ở bên Mỹ này thì mình sợ mà rồi bên Việt Nam thì nó đắt dữ lắm, tại vì 1 thành phố họ mổ 3 con heo thì chỉ được chừng 3 cái đó thôi. Thì má mua về má làm sạch sẽ lắm, má chung với gừng, má làm khéo lắm, với rượu này, thì để cho ông anh ông ăn, thì chị biết sao không, mình với mấy đứa ngồi nhìn chứ không có được đụng tới, nhưng mà ông anh ông cũng dễ thương, rồi ông ấy cũng chia sót cho mấy em. Trong gia đình mình thì có mấy cái không hẳn là nam trọng nữ kinh nhưng mà có vẻ quý trọng, chiều các anh hơn, chú ý tới các anh hơn.

!: Thưa chị tất cả những người anh đó thì trình độ học vấn, họ có được học nhiều không ạ?

06:09:@: dạ thưa vâng ạ. Thưa ông anh cả của mình đó, sau khi anh đậu tú tài 2 rồi thì anh lên Sài Gòn. Thì ông anh cả của mình lúc đầu anh ấy vào Quốc gia hành chánh, thì anh vào Quốc gia hành chánh học 1 thời gian, thì là đáp lời sông núi đó, rồi vào quân đội, thì ông anh của mình ông ấy vào quân đội đó là về không quân, thì anh ấy là lái máy bay, gọi là chiến đấu cơ đó thì được đi qua Mỹ du học 4 năm, ở tại thành phố mình này. Rồi sau đó ông anh mình về, sau khi đi tu nghiệp thì anh về, thì cấp bậc sau cùng của anh là Trung tâm huấn luyện không quân Nha Trang, trung tâm phó.

!: Dạ vâng, vậy còn các chị thì sao, rồi đi học đầy đủ không?

07:01:@: dạ vâng. Các chị của mình thì mình không có chị, những người em thì các em đều học đến trình độ tú tài hết.

!: Thưa ở 1 cái tỉnh dưới như thế thì chị nghĩ cái đời sống nó như thế nào, nó êm đềm, chị suy nghĩ về cái tuổi thơ của chị thì chị có 1 cái tuổi thơ đẹp không?

07:25:@: ô êm đềm lắm chị Triều Giang ơi, tại vì tỉnh Mỹ Tho mình giáp với tỉnh Kiến Hòa, mà 2 cái tỉnh này thì trái cây nhiều lắm, mà nhất là mận, Mỹ Tho nổi tiếng về mận. Chị Triều Giang còn nhớ không, nhiều tên mận lắm chị, mà bố mình ở nhà, ba trồng mận, trồng chơi vậy thôi mà trái dữ lắm chị, mỗi lần mình muốn ăn mận là leo lên cây, ăn tươi như vậy thôi, thành thử mình có cái tuổi thơ nó rất là trong sáng, mà nó vô tư dữ lắm chị.

!: Những cái cảnh tượng quanh nhà bây giờ nhớ lại thì chị nhớ cái gì nhất, thí dụ như nhà, những cái cây cối hay cái gì...?

08:10:@: thưa vâng nhớ nhất đó là, hồi đó ba làm thầu khoán, ba lãnh cất nhà cho người ta đó thì ở nhà ba có build cái con ngõng xích đu đó để cho chiều mình ngồi chơi đó, thì kế bên nó là cái cây ôi, cây ôi cái trái nó dễ sợ lắm chị Triều Giang, mà bên mình là cây ôi Sá lý đó, mình là chiều ra đó chơi, mấy chị em, cái xích đu đó nhưng để trong nhà, kế bên đó có cây ôi đó, có cái bóng mát rồi mình vui chơi, cái tuổi thơ của mình rất là hồn nhiên thưa chị.

!: Thưa chị thì trong khung cảnh gia đình rất là hồn nhiên như thế thì khi nào chị thấy là cái cuộc chiến tranh nó vây quanh chị?

09:00:@: dạ thưa có, tại vì lúc đó thì mình chuẩn bị thi tú tài 2 thì bài vở nhiều lắm, rất là nhiều đó, mà mình thì dở môn toán, môn gì cũng trung bình mà môn toán thì dở lắm, thành thử ba mới cho đi học thêm lớp toán vào ban đêm đó chị. Thì ở Việt Nam mình đi học đi bằng xe đạp, đi xe đạp mà mình đang trên đường đi tự nhiên pháo kích, pháo kích dễ sợ luôn đó, thì mình ngừng đi tại vì trên đường nó có những cây me, thì pháo kích mình làm gì có chỗ nào mình núp, cứ pháo kích 1 cái là mình cho đầu xe vào đó, kế bên cái gốc cây, thành ra mình cũng quen với cái tiếng pháo kích rồi đó, cũng sợ, hồi đầu sợ dữ lắm, sau dần thì mình cũng, nếu mà có tiếng đạn tiếng pháo thì mình cũng trốn tỵ xúu chỗ nào đó xong rồi mình cũng tiếp tục sinh hoạt.

!: Thưa chị thì đạn pháo đó là của bên nào ạ?

10:08:@: dạ thưa đạn pháo đó lúc đó là của thật ra là ở trong vườn đó chị, ở trong quê bắn ra, tại vì cái tỉnh Mỹ Tho mình thì cũng không có lớn, mà cái trường mình học thì nó lại gần cái dinh tỉnh trưởng, thành ra theo mình hiểu bây giờ thì mục đích là những cái pháo đó là vào dinh tỉnh trưởng.

!: Tức là của quân Cộng sản, họ bắn vô để nhắm vào dinh tỉnh trưởng nhưng mà nó lạc lung tung..

10:39:@: dạ vâng, trường học của mình thì ngay gần đó cho nên con đường mình đi xe đạp đó, thành ra cứ như vậy hoài mà chập rồi mình cũng cảm thấy giống như thường thôi, cũng quen.

!: Có ai chết mà chị nhìn thấy không?

10:54:@: dạ thưa lúc chết ấy thì không, mình không thấy tại vì pháo cũng lẻ tẻ, đôi khi vắng chỗ này, vắng chỗ kia, hông phải là mỗi đêm, thỉnh thoảng mình đi học thì có.

!: Thừa chị thì trong gia đình chị đó thì, họ Trần, và trong gia đình chị có cái gì đặc biệt truyền thống mà ba mẹ chị muốn con cái giữ, và trong tuổi thơ chị phải giữ những cái truyền thống đó không?

11:23:@: vâng, dạ thưa mình họ Trần ấy là khi mình lập gia đình rồi mình vô quốc tịch Mỹ thì mình phải theo họ Trần, chứ họ ba má là họ Nguyễn.

!: Dạ vâng, và có cái gì đặc biệt trong gia đình họ Nguyễn ở Mỹ Tho lúc đó không?

11:38:@: dạ thưa, gia đình họ Nguyễn mình thì cũng có rất nhiều người họ Nguyễn, đại khái thì ba là 1 người giống như sau này thì ba vào làm công chức là Chủ tịch hội đồng đoàn tỉnh Mỹ Tho đó chị. Thì cái thời gian ba làm thợ khoán thì ba có 1 cái công việc là ở bên liên hiệp đoàn, thì cái liên hiệp đoàn đó nó nằm trong Tổng liên đoàn lao công Việt Nam. Lúc đó là bác Trần Quốc Bửu là chủ tịch tổng liên đoàn lao công Việt Nam, còn ba đó thì ba là, nói theo Mỹ là take care, chịu trách nhiệm về cái địa phận về thành phố Mỹ Tho, gọi là tỉnh liên hiệp Mỹ Tho.

!: Tức là những người ở cùng trong ngành thì thành 1 hội với nhau và giúp đỡ lẫn nhau?

12:33:@: dạ vâng, giúp đỡ lẫn nhau rồi thì ví dụ như chia sẻ công ăn việc làm, có cái gì thì chia sẻ với nhau.

!: Dạ vâng, thưa bà thì có ai tham gia cuộc chiến, trực tiếp cuộc chiến không ạ?

12:47:@: thưa có, tại vì trước mình thì có mấy ông anh, nhà mình có 3 ông anh ruột, 1 anh con cậu, 1 người em rể thì đều vào quân đội của Việt Nam Cộng hòa hết. Thì thưa chị Triều Giang, nhắc lại cái kỷ niệm cũng hơi buồn 1 tý là mình có cái ông anh ruột bị hi sinh trong cái cuộc chiến trước năm 1975, và 1 người anh của cậu thì cũng hi sinh trong khoảng thời gian 1,2 năm sau năm 1975 thôi. Thì ông anh thứ 8, kể mình thôi, mình thứ 9, thì ông anh thứ 8 ông ấy mất là bởi vì khi ông ấy chịu trách nhiệm trông coi 1 cái đồn canh gác đó chị, thì cái đồn đó bị đánh với bên quân Cộng sản rất là lớn, lúc đó thì quân của ông anh mình lâu quá rồi tôi không nhớ tên, tức là sau khi mình đánh giặc mình phải bình định cái nơi đó luôn, thành thử ra trách nhiệm rất là nhiều. Thì ông anh mình, trong cái trận đó quá lớn, thành ra lính của anh ấy bị chết rất là nhiều, thì ông anh thứ 8 của mình ảnh thấy lính của mình hi sinh nhiều quá sau đó anh ấy tự giác anh chết. Thì trước cái ngày anh ấy đi hành quân ấy, thì bà chị dâu thứ 8 của mình đó, thì chị ấy mới nói: thôi anh đi hành quân hoài, lúc đó thì hay bị mìn đó thì mới mua cho ông anh ruột của mình đôi giày, đôi giày (?) đó chị. Cho nên khi ông anh thứ 8 ông ấy tự sát chết ấy, thì ông ấy nằm giữa cái gọi là

giao thông hào tức là giữa cái nước, trên bờ với nước, thì nhờ cái đôi giày đó mà bà chị dâu mình mới nhận dạng ra. Lẽ ra là sau khi đánh xong rồi đó, là chưa có được vào, phải chờ thu dọn chiến trường rồi mới được vào, nhưng mà bà chị dâu mình lúc đó bà ấy có mang, chắc cũng là thấy tội nghiệp bà ấy hay đó mà mới được vào sớm, thành thử ông anh mình lúc anh ấy chết anh ấy nằm giữa giao thông hào trên bờ với dưới nước, thì người khám phá ra là chị dâu thứ 8 của mình.

!: Thưa chị là lúc đó chị bao nhiêu tuổi và cảm tưởng của chị khi thấy người anh bị chết như vậy?

15:32:@: dạ thưa vâng, thưa lúc đó ấy thì mình vừa mới lập gia đình, chưa có con, mới đám cưới lập gia đình thôi. Thì đem ông anh về thì thực ra trước đó má cứ cầu nguyện hoài, má nói tại vì mấy trận đánh trước ông anh mình ông ấy đi lạc đâu đó rồi thì cũng có cái thoát, chạy về, thì má mới nói là chắc kỳ này cũng vậy thôi, má cầu xin như vậy chứ cũng không nghĩ đến cái sự hi sinh của ông anh mình, nhưng mà khi đem cái xác về, bên Mỹ Tho nó gọi là nhà xác đó chị để những người lính chết đó chị, thì mình vào đó thì lúc vào thấy rất là tội nghiệp chị, tại vì nhiều người bạn khác của anh ấy mà hông biết từ đâu thì mình không biết, thì mình đi với bà chị dâu của mình thôi, đến thì 2 chị em có với nhau, vì không dám cho má đi vì sợ má xúc động. Hai chị em đi thì mình đi, lúc đó con gái mới lớn lên lấy chồng thì mình rất là mạnh dạn, thành thử mình giúp cho bà chị dâu rất là đắc lực cái vấn đề mà đưa đón, rồi lo thủ tục, đại khái thì đưa xác và lo thủ tục, rồi sau đó thì cử hành tang lễ cho ông anh thứ 8 của mình theo nghi cách của quân đội, của 1 người sĩ quan quân đội. Thì mình nhớ hoài là trong cái bữa tối sau khi chôn ông anh thứ 8 của mình ấy, thì ba hồi xưa là tại vì ba là nhà thầu xây cất xi măng, gạch nhiều lắm chị, ba mới nói thôi để ba xây cái yên tĩnh cho ba với má giống như hồi xưa Việt Nam mình nó dưỡng già đó chị, nhưng mà không ngờ ông anh thứ 8 của mình ông qua đời sớm, rồi ba mới nói là thôi để cho ông anh thứ 8 của mình ông ấy an nghỉ nơi cái chỗ đó, tại vì lúc anh ấy chết anh ấy hãy còn trẻ. Cái ngày mà sau cái đêm chôn anh thứ 8 về đó thì ban ngày ba rất là tỉnh, ba tỉnh vô cùng chị ơi, ba tỉnh dữ lắm, ba không có, ba tập trung hết mọi cái năng lực để lo lắng cho anh mình, nhưng mà đến lúc tối về đó chị, khi khách khứa, thăm viếng về hết thì ba ngồi đó em nghe tiếng khóc của ba em mà em hết hồn luôn chị, tại vì ba em khóc ngất, mất người con mà như vậy ... Thì cái năm đó là cái năm mất ông anh do anh tự sát anh chết, rồi cái năm sau người anh kế của mình là anh của cô cậu ruột bên bà thì ông này là trung úy tiểu khu Tân An Mỹ Tho đó chị, thì cái ông anh mà cô cậu ruột thì đóng ở Tân An, thì từ Tân An mà về Mỹ Tho nó cũng gần dữ lắm, thì mẹ em mới nói, cô thì ở xa thành ra người anh của cậu này giống như anh ruột của mình tại vì ba nuôi từ nhỏ đó mà thì mà mới nói là

cuối tuần có cơ hội về ăn cơm, má nấu cơm cho ăn, thì ông anh của cậu mình anh ấy mới về, cuối tuần anh ấy hay về dữ lắm, ăn cơm rồi anh ấy đi lên tiểu khu ở Tân An đó chị. Thì mỗi lần anh ấy đi đó thì đôi khi anh ấy hay thay đổi cái chỗ ngồi gọi là ghé trường sa với cái người tài xế. Thì 1 hôm, chắc cũng là tới cái số người tới hay sao đó chị, anh ấy mới nói: thôi bây giờ hồng đôi nữa, tài xế vẫn ngồi bên tài xế, anh ấy ngồi bên ghé trường sa, thì bị bắn xẻ đó chị. Vâng lúc đó thì hay bị bắn xẻ, núp trên gốc cây ngọn cây hay chỗ nào mình không biết chị ơi, mà bắn từ trên này đó chị, mà xuống dưới ruột luôn. Lúc đó là ông tài xế ông ấy cũng lạc tay lái nhưng mà ông ấy không bị thương, ông anh cô cậu của mình mới bị thôi, lúc đó là chưa đến Tân An nữa, mới quay trở về đem vô bệnh viện Ba Giờ Chiến ở Mỹ Tho có 1 cái bệnh viện dành cho quân đội gọi là bệnh viện Ba Giờ Chiến. Thì nhân ba vô, ba vô thì mấy ông bác sỹ trong đó cũng phần nhiều là biết ba mình rồi họ nói là sẽ tìm đủ mọi cách để cứu anh, nhưng mà không được chị, là tại vì đạn nó đi xuyên qua ruột, phá nguyên cái bộ máy của con người, thì ông anh cậu ruột mình mất rất là nhanh, sau đó có mấy tiếng đồng hồ thôi, vì anh ấy bị vừa mất máu, mỗ nó bị tàn phá cái cơ quan tiêu hóa đó, thì ông anh mình mất. Thành ra là cái năm trước là ông canh ruột, năm sau là ông anh của cậu mất. Từ đó tới sau thì ba rất là sa sút, lúc đầu thì ba khỏe mạnh, ba vui lắm chị, mỗi ngày ăn cơm thì ba là cái người ngồi ở đầu bàn, rồi mấy chị em ngồi 2 bên, chị em kể chuyện với nhau, cái đó là cái tuổi thơ mình đó chị, còn khi mà các anh lớn đi hành quân rồi đó thì khi mấy anh về mấy anh hay kể là đi hành quân hay là học trong quân trường thì như thế nào, gia đình mình rất là gần gũi với nhau. Cho nên cái tình anh em, tình cha mẹ rất là quyến luyến.. Khi đó thì ba rất là sa sút tinh thần nhưng mà ba cũng phải chống chọi, vì nếu mà ba sa sút nhiều thì sợ má lại bị ảnh hưởng. Sau đó thì em còn 2 ông anh nữa, tức là ông anh cả, sau cái chuyến anh ấy đi tu nghiệp ở Mỹ về thì ông ấy làm Trung tâm phó trung tâm huấn luyện không quân Nha Trang, thì cái cấp bậc cuối cùng là thiếu tá, dạ thưa vâng, thì anh quay về trường huấn luyện không quân Nha Trang cho đến ngày mình mất nước luôn. Còn ông anh kế thứ 7 thì ông ấy là 91 pháo binh, sư đoàn 9 pháo binh, dạ anh ấy học nếu mình không làm thì là khóa 17 Thủ Đức đó chị, thì cấp bậc sau cùng là Đại úy pháo binh sư đoàn 9 pháo binh.

!: Thưa bà còn gia đình riêng của bà thì sao, bà lập gia đình thì ông nhà có trong quân đội không?

22:54:@: dạ đến lúc mình lập gia đình thì nếu mình nói cái chữ may mắn thì nó hơi mai mỉa trong thời gian cái giai đoạn cần sự đóng góp của 1 cái người trai mà mình lại trong 1 gia đình đều quân đội hết. Thì nhà của em, ông chồng của em thì là con trai út trong 1 gia đình, bố mẹ chồng thì lớn tuổi lắm, tại vì má chồng thì có 4 người

con gái, thì bây giờ cầu xin ân trên cho bà ấy 1 người con trai út..” con cầu con khấn”, thưa đúng như vậy. Thì nhà mình đó, hình như mà chồng cũng 40 tuổi, cho nên ông xã mình thì ông ấy được làm ở trong thành phố trong cái ngành an ninh quân đội, ở trong thành phố tại vì cái lý do gia cảnh là cha mẹ già mà con một.

!: Dạ vâng, coi như là anh làm việc ở đó là cũng không phải ra trận nhiều phải không ạ?

24:05:@: dạ thưa vâng ạ, là tại vì cái ngành đó đó thì nó thiên về những cái cuộc điều tra và bên giấy tờ như bên cảnh sát là ở ngoài dân đó chị.

!: Thưa bà là những cái cuộc chính biến ở trong nước nó như thế nào ạ, năm 63 đảo chính ông Diệm hay năm Mậu Thân có tấn công Mỹ Tho không, bà còn nhớ gì?

24:31:@: dạ em nhớ thưa chị, tết năm đó là năm Mậu Thân 1968, nhà em mỗi năm mà Tết đó má hay làm những món ăn truyền thống để má để dành theo như người Việt Nam đó chị, để trợ các anh nếu đi phép về thì các anh ăn tết luôn. Thì mình nhớ cái lúc khuya đó, là gần sáng đó chị, lúc này mình có giới thiệu với chị về ngôi chùa Vĩnh Tràng đó, thì ngôi chùa Vĩnh Tràng nằm ở trong cái tên địa danh lâu quá mình quên mất rồi, Bến Trảng, vâng, Bến Trảng. Thì ngôi chùa Vĩnh Tràng nó nằm trong cái khu Bến Trảng đó, thì nửa đêm, tiếng súng, tiếng pháo, tại vì nhà của em nó gần gần khu chùa Vĩnh Tràng, ôi mình nghe gọi là mình bàng hoàng, mà ba em thì trong thời kỳ chiến tranh thì ba có làm cái hầm đó thì ba làm ở ngoài có cái hồ nước, rồi ở trên nóc ba có đồ gọi là bê tông (?) xi măng vậy đó, rồi ở trên ba mới mua cát đặt lên trên, như cái lô cốt mà mình nằm ở trong luôn. Thành ra khi mà nghe tiếng súng thì cả nhà chạy vô đó hết để trốn, khi nào hết thì mình mới đi ra ngoài. Thì lúc đó là nửa đêm, ban đầu mình nghe mình tưởng là pháo nổ, nhưng mà cái tiếng nó kỳ quá không phải là pháo nổ, đến lúc mà sáng, lúc mặt trời lên rồi đó thì người ta mới truyền miệng với nhau là có 1 cuộc tấn công của bên quân đội Bắc Việt. Thì đến lúc đó ở cái xóm trên đó, ở chỗ bến xe, khu bến xe đó thì ở trên đó bị tàn phá nhiều hơn ở dưới này.

!: Bị bắn bị phá hay làm sao ạ?

26:58:@: dạ thưa 2 bên bị là tại vì 1 số quân đội ở bên kia người ta trốn ở trong đó, thành thử ra là pháo nó dội ở 2 bên cái khu đó giống như là bị rất là nặng nề, thưa chị, cái khu đó là khu bến xe Mỹ Tho đó chị.

!: Việt cộng lúc đó họ có kiểm soát được cái thành phố Mỹ Tho không ạ?

27:20:@: dạ thưa không , họ tấn công rồi diệt trừ xong, mình quay lại mình vẫn làm chủ tình hình trong cái thành phố Mỹ Tho.

!: Dạ chết có đông không, chị có nhìn thấy xác ai không?

27:32:@: xác người chết thì lúc đó mình cũng chưa lập gia đình, cũng tò mò, mình tò mò, mình gan lấy xe đạp đi coi, thì em thấy, nếu nói người chết thì mình cũng không có biết là bao nhiêu, lúc đó mình không biết cái đó nhưng mà mình thấy những cái đám gạch vỡ nằm ngổn ngang đó chị, người thì nằm cách này người thì nằm cách khác, cũng rất là dễ sợ, tội nghiệp.

!: Thưa bà thì sau đó những ngày tháng kế thì cuộc chiến tranh nó nặng nề hơn thì bà có ở Mỹ Tho nữa không thì có bị tàn phá gì nữa không, có ảnh hưởng gì đến vấn đề học hành hay là sinh hoạt không?

28:21:@: dạ thưa vâng, thì sau đó rồi bắt đầu trường học thì số học sinh cũng giảm dần vì lúc đó thị trường kinh tế nó cũng xuống dốc, thành thử bạn của mình đó chị, rất nhiều người bỏ học là tại vì kinh tế của họ không cho phép rồi tự phải kiếm kế sinh nhai, cái cách tự lực cánh sinh đó chị. Thì lúc đó thành phố Mỹ Tho mình cũng bị ảnh hưởng rất là nhiều.

!: Thưa bà thì bà có được mấy người con ạ?

28:59:@: dạ thưa em lập gia đình thì em được 2 người con, người con gái trưởng và 1 người con trai kế, các cháu năm nay đều trưởng thành và đã lập gia đình và được cái 2 cháu cũng ngoan, nghe lời cha mẹ, cũng lo ăn học, cũng trở thành 1 người hữu dụng cho quê hương thứ 2 này thưa chị.

!: Thưa bà thế cái quãng ngày 30 tháng tư thì bà đang ở đâu và đang làm gì ạ?

29:27:@: dạ thưa 30 tháng tư thì thưa với chị Triều Giang là câu chuyện nó rất dài dòng, cái ngày 30 tháng 4 đó đối với cái tiểu gia đình mình và cái đại gia đình bên bố mẹ, các anh thì tại vì lúc đó thì bên gia đình mình, ông anh cả mình bay từ Nha Trang ông vào, ông ấy đem số sinh viên sỹ quan vô Sài Gòn hết. Thì ông ấy cũng không biết là thì đối với cái trách nhiệm của 1 người sỹ quan quân đội thì mình không có được bỏ cái nhiệm sở của mình nhưng mà vì cái an nguy của những người sinh viên sỹ quan, thì anh ấy mới đem những người sinh viên sỹ quan vào Sài Gòn, mà đem không biết là giao cho ai tại vì lúc đó là nó gần như rất là lộn xộn, (?) hết tất cả. Thì mình có về Mỹ Tho thăm ba má, mình nghĩ cái đó là để trước khi anh đi đó chị. Thì lúc đó anh có 3 người con trai, lúc về anh ấy mới hỏi em với ông xã em: Xuyên có muốn đi không thì đi với anh, mà lúc đó thì mình mới lập gia đình bên gia

đình chồng thì ba má vẫn còn, vì chồng mình là út mình cũng nghĩ mình đi đâu bây giờ. Thì mình mới nói với anh: dạ thôi em cũng không có cái ý nghĩ đó, đó cũng kể như cái sự từ giã anh em với nhau thì sau đó rồi anh mình đi theo các anh ở bên không quân đó chị thì cái chuyến đi của anh là nó khác của mình. Thì sau năm 1975 rồi đến năm 1976 đó là cái xã hội nó bắt đầu xuống dốc đó chị, nó xuống dốc 1 cách làm mình chưa quen với cái đó chị, tại vì chị đi mua thức ăn, chị đi mua gạo hay chị đi mua gì chị cũng phải có cái thẻ, cái tem phiếu đó thì mới mua được, rồi lại bị cái trận đổi tiền đầu tiên, bao nhiêu tiền thì 1 gia đình chỉ được lúc đó mình nhớ là chỉ được 2 tấm vé 500 đồng màu đỏ, nhỏ nhỏ đó chị, thì bao nhiêu tiền chị đem vào cũng được bấy nhiêu đó thôi. Thì lúc đó bên chồng mình, thì cụ già cụ yếu rồi, thì bên gia đình chồng mình, các chị chồng chủ yếu là bên thương mại, dạ vâng, bên buôn bán thương mại, các chị buôn bán giỏi lắm, làm ăn lớn đó chị. Lúc đó bên gia đình chị chồng mình có 1 cái tiệm may và tiệm vải và bà ấy có 3 cái hotel, 1 cái ở Tân An, 1 cái ở Mỹ Tho, 1 cái ở Sài Gòn, đi cho thuê đó chị. Rồi thì mình nhớ là năm 75,76 đó là cái đợt đánh tư sản mại bản tại Mỹ Tho đó chị, thì bên gia đình chồng của mình là 1 trong 10 người bị đánh tư sản mại bản.

!: Thưa chị nói đến đánh tư sản mại bản thì chị có nhớ là họ làm cái gì với gia đình không, họ làm thế nào với người ở trong gia đình và cư xử với tài sản ra sao không ạ?

33:19:@: dạ thưa lúc đó thì bà chị chồng mình đang coi bên tiệm vải, ông xã mình đang coi bên tiệm may có gần chục người thợ chị, mà may đồ Tây đó chị. Ở Mỹ Tho mà nếu nói tiệm may Văn Minh thì ai cũng biết tiệm may Văn Minh hết. Thì tại vì ông anh rể mình thì học cái khóa bên Pháp, như bây giờ mình gọi là cái khóa design model đó chị, thì ông ấy may rất là khéo, thì mọi người đến Mỹ Tho là phải ghé tiệm may Văn Minh để may 1 bộ đồ vest là mới đúng gọi là thời thượng. Thì lúc đó thì ông anh rể anh ấy đang ở bên Pháp, tại vì ông ấy đang làm ăn, ông ấy chưa kịp về thì bị mất miền Nam mình rồi, thì ông ấy bị kẹt bên Pháp thì nhà mình chỉ có bà chị chồng mình, mà bà chị mình 1 nách là 10 người con, còn đủ hết chị, thì kể như chồng mình, vừa là người em trai vừa là người cha, vừa là đủ thứ hết cho bà ấy, vì bà ấy thì bây giờ không có chồng mà 10 đứa con mà tài sản bị như vậy thì chồng mình là cái người tay mặt tay trái giúp cho chị chồng mình, cái tình ruột thịt đó chị, thì khi vô (?) cũng rất ngỡ ngàng đó chị Triều Giang, người ta chỉ đến, người ta ập vào rồi chỉ nói là: bà buôn bán thế này là không có hợp pháp, bà là gọi là hút máu dân đó chị, đại khái là những danh từ không tốt. Cái người chủ thương mại lúc đó vô rồi chúng nó nhốt nguyên cả gia đình đó chị trong cái hotel của mình đó chị, cái hotel tên là Tokyo đó chị, cái hotel đó là ba mình cất tại vì ba mình lúc đó là làm thầu nên cất

cho mình luôn, chắc dữ lắm chị, cất tới 4,5 tầng luôn, chắc, dày tốt lắm, thì người ta nhốt ở trên lầu, người ta canh ở dưới không cho đi đâu hết. Thì từ lúc đó là gia đình trắng tay đó chị, bị thu hết....

!: Họ dùng lính tráng hay họ dùng ai để đến ập vào gia đình để mà làm cái chuyện đó?

01:46:@: lúc đó em không thấy người ta mặc đồ quân đội, chỉ mặc đồ sinh viên nhưng mà súng ống dữ lắm, thì mặc đồ sinh viên rồi thành ra mình cũng không biết là quân đội hay là ai nữa, nhưng mà em không thấy mặc đồ lính ở phía bên kia cũng mặc đồ thường đó chị, nhưng mà có vũ khí.

!: Mà tự nhiên người ta ập vào nhà người ta tịch thu tài sản rồi nhốt mình lên lầu vậy thôi, họ nói mình là tư sản mại bản hút máu dân ạ?

02:18: vâng, thì cái đó là thuộc về nhân dân, để nhân dân làm chủ, nghĩa là chỉ có cái bộ đồ mình bận thôi, còn nguyên bàn ghế, thì lúc đó bà chị chồng mình có nguyên 1 cái xe hiệu Broo của Pháp 5504 đó chị, thì nó tịch thu cái đấy, rồi xe đạp, xe Honda nữa, tất cả tài sản, không còn cái gì hết, rồi cả cái nhà của mình, rồi cái tiệm ở đây, hai vợ chồng ở nhà riêng đó chị, thì nó cũng bị ảnh hưởng, bị lây luôn, bị mất hết. Lúc đó thì thừa thiệt với chị Triều Giang thì rất là khổ sợ, vì cái thời điểm đó mình mới làm đám cưới với chồng mình thì mình cũng vẽ 1 cái tương lai, cái viễn cảnh, tại vì gia đình mình mấy ông anh đi lính nhiều quá, mình lại muốn đi ra cái ngành thương mại, dạ vâng mình thấy lính tráng nhiều quá mình thấy ớn, thừa thiệt với chị là thấy ngao ngán, thì mình nói thôi thì mình đi cái ngành thương mại này thì gọi là mình cũng có 1 cái quyết định tương lai nó rộng rãi hơn, về cái vấn đề về tài chánh nhưng mà không ngờ cái giấc mộng thì bị tiêu tan hết.

Họ vào trong nhà họ có đánh đập không chị, chắc chỉ chửi bới thôi ạ?

03:45: dạ thưa không, đánh đập thì không có đánh đập thật sự là như vậy nhưng mà hăm dọa và chửi bới và rồi mình run sợ đó chị, cái sợ của mình gọi là mình run sợ ghê lắm chị, rồi người ta giống như là người ta tra của đó chị, hỏi là cái của này còn để ở đâu hay không hay là tài sản có gởi cho ai hông, đại khái là như vậy.

!: Tức là cứ tối ngày nó đến nó bắt trả lời những cái câu hỏi như vậy?

04:10:@: dạ, trả lời rồi có cái bản tự khai đó chị, ví dụ ngày đầu mình khai nhà tôi đây, vườn tược hay là bất động sản thì có hay không thì cứ ghi trong đó. Thì ở Mỹ Tho có 10 người bị đánh 1 lượt thì trong đó có bà chủ của cái tiệm đường này, tên là Man Lý, là gia đình lai Tàu đó chị, người Trung Hoa đó, thì bà Man Lý này 2 vợ

chồng làm ăn giỏi lắm chị ở, xuất nhập cảng đường đó chị, đường, đậu rồi đồ khô đó, bột ngọt, đại khái là những thức ăn khô đó, mà bị đánh tư sản mại bản, sau này bà ấy bị điên chị ơi.

!: Trong gia đình chị có ai bị ảnh hưởng nặng nề không?

04:54:@: nếu mà bị ảnh hưởng nặng nề là má chồng em, thì cái lúc đó ý, tài sản của má má giấu trong cái đưng vôi đó tại vì má ăn trầu dũ lắm, thì lúc đó tài sản mà còn má mới giấu dưới cái đồ mà để vôi đó chị, thì má đi đâu má cũng ôm hết, mà cái đó nó nặng lắm chị ơi, thì họ mới nghi, ủa sao bà cụ này cứ ôm cái này hoài, thì chúng nó mới lại chúng nó xét, thì đó là cái cuối cùng má chồng mình mất, thì má chồng mình bị shock, má shock rồi má qua đời.

!: Cái đó là năm nào chị nhỉ, chị nhớ không?

05:46:@: tức là trước cái năm mình đi vượt biển 1 năm đó chị, mình đi vượt biển năm 76 đó chị. Thì gọi là đồn dập kinh hoàng lắm chị ơi, thì má mất đầu 3 tháng sau, ba chồng cũng mất luôn.

!: Chị nghĩ là 2 cái chết đó đều liên quan đến vấn đề cư xử tàn bạo của mấy nhà, của chính phủ mới, chính quyền mới phải không ạ?

06:11:@: vâng, em nghĩ chắc chắn là như vậy, là tại vì 2 cụ nhìn bầy con, bầy cháu ngoại mà 10 đứa nheo nhóc trong khi gia đình nó như vậy, ba nó thì kẹt bên Pháp. Em nghĩ má chồng em thì yếu sức từ trước rồi sau đó ba chồng buồn cũng mất luôn, sau cái lúc tụi em làm đám ma cho ba má chồng gia đình em mới nghĩ đến vượt biên lúc đó đi thì không còn luyến tiếc điều chi nữa vì mình mất hết rồi, không còn cái gì hết, nghĩ rằng mình phải vượt thoát không thì mình sẽ khổ, sẽ bị ảnh hưởng những cái khác.

!: Thưa chị như vậy thì gia đình thoát bằng cách nào chị?

07:06:@: thưa chị gia đình em thoát thì lúc đó bên tụi em cũng đành dùm được cũng phải nói thật là 1 số vàng, vì gia đình em đi là bán chính thức, đi theo giấy tờ của người Hoa đó, đổi tên họ rồi lấy địa chỉ ở Chợ Lớn, rồi đổi hộ tịch, hộ khẩu, thì gia đình bà chị chồng mình với bên gia đình của em mới mua cái bãi đậu của cái chiếc tàu đó chị, thì tụi em là ở Mỹ Tho nhưng khi mua cái bãi đậu là đi qua Kiến Hòa đó chị rồi từ cái ghe đó mới đi qua cửa Bình Đại, rồi từ cửa biển Bình Đại mình mới đi ra hải phận quốc tế.

!: Thưa chị làm thế nào để mà giấu điếm được tiền mà mua được tàu, thì nó có khó khăn không?

08:06:@: dạ thưa khó chị, thực ra không phải mình mua tàu, mình đóng tiền với chủ tàu mình đi, thì cái ông chủ tàu này là ông ấy có hùn vốn làm ăn với bên đây mà ông ấy không có bị đánh tư sản mại bản.

!: Tại sao vậy ạ?

08:19:@: tại vì ông ấy cũng may, ông ấy may mắn, cũng như nhiều gia đình làm ăn nó kém may mắn đó chị, còn cái ông chủ tàu này ông ấy không có bị. Hai bên cũng làm ăn với nhau nên ông ấy cũng tính cho mình cái giá tiền tương đối để mình đi, tại vì lúc đó là đâu còn gì đâu, thì gia đình mình mới đi với ông chủ tàu đó, mà bây giờ họ ở bên Tây Đức đó chị.

!: Thưa bà tại sao họ đánh tư sản mại bản mình gia đình bà mà ông nay không bị, nó chưa tới hay nó ngừng hay là bởi vì..?

08:53:@: dạ, em nghĩ là như vậy, em nghĩ là ông chưa tới cái danh sách người ta làm, thành thử ông có cái cơ hội ông ấy vượt biên, ông ấy đi liền, vì ông ấy sẽ là cái người kẻ đó dưới cái dạng như thế nào như thế nào, thí dụ hồi đầu là danh xưng tư sản mại bản rồi sau có thể là cái danh xưng nào khác. Thì ông này nguyên đại gia đình ông ấy đi hết, mới cho bên gia đình tụi em đi vì 2 bên có làm ăn với nhau.

!: Thưa bà thì cái chuyến đi thế nào ạ, bao nhiêu người cùng đi tàu đậu ở đâu, và có bị sóng gió gì không?

09:31:@: chị Triều Giang ơi, em thưa thiệt với chị là nếu có dịp mời chị đến nhà em, có cái điều hân hạnh lắm là em còn giữ được hình ảnh cái chiếc tàu vượt biên của em, và cái hình ảnh chiếc tàu mà người ta kéo mình là chiếc tàu của Tây Đức, tên chiếc tàu là Tom Jacop, còn tàu của tụi em cái số mật mã là 0702. Thì thực ra cái tấm hình nó rất là nhỏ của cao ủy Tiền An người ta cho những người trên tàu lúc mà mình vô đảo để làm kỷ niệm đó chị, thì tụi em mới phóng ra, rọi rất là lớn. Dạ vâng, mình rọi ra tấm này thì cái tấm nhỏ lại bị mất mà em dọn nhà tìm hoài không thấy tấm hình đó để cho mấy con mình cũng như cháu ngoại cháu nội sau này nó biết cái lịch sử cái chuyến đi như thế nào.

!: Bà hôm qua bà không nói rõ là hôm nay nếu tôi còn ở đây thì bà đem cho mượn 2 cái hình đó để chụp để đem đưa vào cái phần này.

10:44:@: dạ thưa vâng, tại vì vừa nãy em còn nhiều giấy tờ kỷ niệm ở bên Tây Đức lắm chị Triều Giang ơi, 2 cái tấm hình đó ấy, 1 lần em có cơ hội gặp ông Trần Đông thì cái chương trình gì của ông ấy thì mình có đi đến để triển lãm để chia sẻ về cái khoảng thời gian đó với bà con mình ở đây. Thì trở lại cái chuyến đi của gia đình em thì sau khi mình đóng tiền thì buổi chiều mình tụ họp ăn cơm ở dưới Kiến Hòa đó, gọi như là ăn cái bữa cơm từ giã đó, nhưng mà thưa thiệt với chị lúc đó mình nói mình đi vượt biên nhưng mình không biết là đi về đâu, tự nhiên mình đi xuống tàu mình đi chứ không biết đi đâu, vâng sợ quá... Mình đi thì tối mình ăn cơm đến 11h đêm là bắt đầu có những chiếc ghe nhỏ nó chở mình ra ghe lớn, vì ghe lớn không đậu sát bờ được thì ghe nhỏ mới chở mình ra ghe lớn, khi đó cái bà ấy mới đọc cái tên mình, bà ấy bà đọc cái tên tiếng Tàu, bà chị chồng mình bà ấy mới đi xuống ghe trước rồi, thì còn cái tiểu gia đình mình với 2 đứa con, mà 2 vợ chồng mình ngồi hoài vì mình quên cái tên mình mới đổi, mình không nhớ đó chị. Đọc cái em thấy run quá vì mọi người xuống gần hết rồi, em mới nói: thôi chết rồi thì sau hên quá ông này ông ấy mới cầm danh sách ông ấy đọc gia đình, lúc em đọc tên Tàu là Lý Tú Anh, tên Tàu đẹp chị ha, Lý Tú Anh, tên mấy đứa con cũng tên Tàu hết, thì em mới sực nhớ ra, “À của mình” thì mình giơ tay mình chạy xuống dưới.

!: Thành ra mình lấy tên khác mà mình không nhớ, mình cứ ngồi đó thôi?

12:48:@: dạ vâng, mình ngồi đó thôi. Lúc đó thì em thưa thiệt với chị Triều Giang là cái tâm trí nó lửng lơ, gọi là nó không tính toán, cái tâm trí mình lúc đó nó như là làm sao ấy chị ơi, không điên không dại mà nó làm sao đó. Thì cũng kịp chạy xuống dưới, thì xuống dưới tụi em mới hết hồn, trời đất ơi, trên chiếc ghe quá đông con người ta, hông biết người ta đi từ đâu, đông quá trời. Thì cái chiếc ghe em đi đó bề ngang bề dài em không có nhớ chính xác nhưng mà người ta niều rất là hay chị, người ta làm 3 tầng, ở dưới chiếc ghe, lườn ghe đó chị là những cửa sổ nhỏ nhỏ, để có gió thổi qua đó vì sợ người ta ngột chết. Thì gái trai nam nữ mà trẻ đó chị thì xuống cái tầng ngầm ở dưới, rồi cái tầng ở giữa thì là gia đình với con nít đó chị, còn cái tầng ở trên giành cho mấy cụ với chủ tàu, thì chủ tàu là được ưu tiên hơn mình, thì là gia đình của em là ở cái tầng giữa. Thì ở trên tàu là không có ghé gì hết trơn, là phải ngồi dưới sàn, thì ngồi bệt dưới, thì hay lắm chị, giống như giờ mình gọi là cái xích đeo đó chị, nhưng mà dài, nên mình chỉ nắm cái đó thôi, khi mà sóng đánh đó nếu mà mình nắm chắc thì mình còn ngồi không là mình văng tứ tung hết chị ơi. Thì tàu đi lúc mới chuẩn bị đi đó, thì đi cái ngã ra đảo Phú Quốc, ra đảo Phú Quốc, nói cái ông thuyền trưởng thì mình nói theo danh xưng bây giờ là ông này chỉ là 1 người lính hải quân, cũng biết coi địa bàn chứ cũng không có chuyên môn gì về ngành hàng hải nữa, nhưng mà không có người, kẹt quá, thì ông ấy mới nói là: bây giờ quý

vị đi ngang cái Côn Đảo đó chị, nhưng mà đi ngang cái núi đó chứ không dám đi gần vì sợ bị bắt chết. Thì đi ngang lúc đó, ông ấy mới nói là mấy ông mấy bà hãy nhìn Việt Nam mình lần cuối, lúc đó thưa với chị Triều Giang, oh my God, không thể tưởng tượng chị, không thể tưởng tượng cái giây phút...thì lúc đó đi ra hải phận quốc tế mà em nhớ cái tàu đó nó chắc lắm chị, ông chủ tàu ông ấy làm 2 cái máy, thành ra ông ấy bỏ 2 cái máy ra ông chạy, chạy nhanh luôn, chứ mình để bắt trở lại là mình chết mặc dầu mình có tiền nhưng mà thí dụ đóng tiền cho cái người này mà không đóng cho cái người này thì mình cũng chết, thành thử phải chạy lẹ ra cái hải phận, mà chạy hoài vẫn chưa ra tới hải phận quốc tế đó chị, là cũng chạy hoài thôi chứ cũng không biết ở đâu nữa chị Triều Giang ơi. Thì em nhớ là cũng đi lênh đênh như vậy cũng cả tuần lễ, cả tuần lễ chị ơi...

!: Thực phẩm thì sao?

16:14:@: thực phẩm thực ra đâu có ăn uống gì đâu, tàu nó sóng đánh như vậy thì đâu có ăn uống được gì đâu, thì chỉ có những cái thùng người ta bỏ nước vào thì người ta cho mình uống thì những cái thùng đó bỏ dầu nước lẫn lộn chị ơi, thì cái dầu lẫn lộn nhưng lúc mình khát rồi thì mình cũng uống thôi, không có chọn lựa chị ơi. Thì mình uống gọi là tạm tạm, không cho uống nhiều chị ơi, uống nhấp nhấp cái môi cho nó ướt thôi là tại vì nếu mình uống nhiều thì mình đi vệ sinh còn khó khăn nữa. Thì chị tưởng tượng được không, tàu em đi đó là 362 người, 3 tầng, thì đa phần là người Trung Hoa đó chị, chị có 10 gia đình tụi em là ở Mỹ Tho thì biết với nhau thôi, thì trong 10 gia đình đó thì em nhớ ra là hãng nước mắm Cửu Long ở Mỹ Tho, rồi nha sĩ Trần Đình Khải rồi gia đình bác sĩ Lý, em quên cái họ rồi, rồi có 1 người em của ông tướng Trần Bá Di đó, cũng đi chung với tụi em. Thì mình đi như vậy đó, là cũng trên tuần lễ đó chị Triều Giang, thì qua tuần lễ đầu người nào cũng ốm hết trơn đó, trên tàu nói thật với chị nó rất là khổ tại vì các bà phụ nữ mà, thì rất là kẹt cho những người phụ nữ về vấn đề của phụ nữ mình đó chị, thì trên tàu lúc đó là trên 1 tuần lễ rồi chị Triều Giang, thì người lúc đó là bắt đầu mệt lả rồi đó, nếu mà kéo dài thì sẽ có người chết đó chị. Lúc đó quá may mắn đó chị Triều Giang ơi là có 1 chiếc tàu gọi là Tom Jacop của Tây Đức đó, lúc đó em nghĩ là ra hải phận của bên Thái Lan hay cái gì đó, thì người ta đặt ống nhòm chị, người ta mới thấy là bên đây sao mà ở trên cái sơn thượng gì mà đông đảo người ta, mà cái tàu nhấp nhô giống như cái trứng vậy, thì người ta mới gọi loa nhưng mà nói tiếng Đức, mình mới thấy cái cờ của Tây Đức, màu đen, màu vàng, màu đỏ thì không ai dám trả lời vì không ai nắm vững sở tàu của bên Nga Xô bên Tiệp Khắc đó thì chết nên không ai dám trả lời hết. Mà nó rất là nhân đạo, nó thông cho mình nước uống, những cái thức ăn nhẹ nhẹ mà lúc đó hông ai dám ăn nhiều vì cả tuần đã không ăn gì rồi, giờ ăn thì cái bao tử của mình làm việc

không được thì chỉ dám nhấm nháp như vậy, thì sau cùng rồi bên đây nó cũng phải trả lời chứ. Thì bên đây mới tuyên cái ông này trước kia ông ấy là thông dịch viên, thì bên kia họ bắt đầu nói tiếng Anh, chúng tôi cũng hiểu được tiếng Anh mới nói chuyện với nhau, thì chúng tôi là người tị nạn, vậy, vậy đó, thì bên ông ấy ông hiểu, ông thuyền trưởng này rất là nhân đạo chị Triều Giang ơi, ông ấy hiểu rồi ông ấy mới nói là ông ấy liên lạc với bên Liên hợp quốc hay là sao đó, Cao ủy tị nạn đó chị, thì cái buổi tối đó, bên Thái Lan đó mới cho mình vô, khi mà cái chiếc tàu này gọi thì nó cho mình vô, nhưng mà cái chiếc tàu này thì y rằng nó gửi gắm ở đây rồi thì nó là tàu buôn nên nó phải đi, nó đâu có chờ mình được, thì bên mấy người lính Thái Lan đó chị họ mới chặt cái dây neo. khi tới cái vịnh Thái Lan đó chị thì bão lắm chị ơi, bão lớn lắm, thì tàu của em nó lắc lư như sắp sửa lật rồi, thì kể cũng may mắn quá, đến lúc đó thì có 1 cái ông, ông ấy mới đem nghe cái radio thì trên đài BBC đó chị, thì mới nói là 1 chiếc tàu vượt biên đang được kéo vào (?) đại khái là như vậy. Thì tui em mới biết được là mình đang ở trong cái vịnh của Thái Lan, lúc đó là cũng may mắn là sau đó nó điều đình tại vì em cũng không biết cái thủ tục hành chánh, tại vì mình cũng đang ở trong chiếc tàu đó chị, nó cho mình đi mình mới biết, không thì mình hoàn toàn mình không biết. Thì sau lúc đó, nó mới lừa nó cho lên bờ, thì khi lên bờ rồi thì cái chiếc tàu đó sắp sửa nghiêng 1 bên đó chị là tại vì người ta sợ, người ta xô về bên này, không có cân bằng chiếc ghe đó chị, thì ông thuyền trưởng ông ấy nói bây giờ phải trầm tĩnh, chứ không là nghiêng bên này là lật chiếc ghe là chết, chìm chết hết, thì ba trăm mấy chục người cũng có sống sót hết, cũng may mắn, đến gần bờ nhiều người người ta phóng xuống đó chị, lội vô bờ luôn, thì tui em cũng như vậy, lúc đó hình như là mình cái sống cái chết thì mình cái khả năng sinh tồn của mình chị ơi, rồi nước cũng sắp sắp cỡ này này rồi cũng lên bờ được. Thì lên tới bờ thì thua thiệt với chị Triều Giang là người ta không có đi được nữa là tại vì say sóng đó, ngã nghiêng lăn đùng ra vậy nè, vì em ở trên nước giờ không quen, em đi mà em té mấy lần vậy này chị ơi, lăn té mấy lần, thua thiệt với chị lúc đó là người nào người nấy dơ ơi là dơ, thê thảm lắm chị ơi. Thì lên bờ Thái Lan rồi thì đi làm giấy tờ thì nhờ có cái ông đi cùng với mình ông ấy biết tiếng Anh, ông ấy dịch cho từng gia đình, mấy trăm người, làm hồ sơ gần tới sáng luôn. Nhưng mà rồi mừng quá từ cái chết cái sống không có biết mỗi một gì, mình biết là mình sống rồi. Thì lúc mình đi là đưa con gái lớn của mình 6 tuổi, thằng bé là 4 tuổi.

!: Đó là năm mấy ạ?

22:47:@: dạ thưa năm đó là năm 1977. Thì mình lên tới trên bờ rồi thì sáng hôm sau bên Cao ủy tị nạn mới cho mình ăn cơm, lúc đầu thì người ta phát cơm vì ban đầu mình chưa có nồi niêu gì cả. Gia đình nào quen thì mình tụ họp tầm 10 gia đình lại

tại 1 cái chỗ đó chị rồi người ta nấu cơm cho mình ăn. Rồi về sau người ta mới cho nồi niêu cho gạo để mình nấu, thì mình nấu dưới mấy cái gốc cây đó chị, mình lượm cây khô mình nấu. Thì tụi em ở trên đó em nhớ là cũng trên 1 tháng đó chị, tương đối là may mắn đó chị Triều Giang, tại vì lúc đó thì chính phủ Tây Đức cho mình ngang cơ thì giấy tờ rất là nhanh, khám sức khỏe rồi làm giấy tờ, cho mình áo ấm với đôi giày bata cho mình vào Tây Đức, nguyên gia đình bà chị chồng của em cũng như gia đình của em được vào Tây Đức. Thì gia đình bà chị chồng của em nó nhiều quá đi, mà mấy đứa nhà chị nó uống nước dầu đó thì nó bị bệnh, nó vào bệnh viện hết, nguyên gia đình nó vào bệnh viện hết.

!: Đó là ở Thái Lan hay ở đâu?

24:00:@: dạ thưa qua Tây Đức rồi đó chị. Còn qua bên Tây Đức thì em về cái tỉnh (?), là miền Nam của nước Đức đó, lúc đó là Đức nó còn Đông (?),

!: Thế lúc này là ở bên Đông hay ở bên Tây?

24:13:@: dạ ở bên Tây, gọi là Tây Đức đó.

!: Dạ vâng, đỡ quá.

24:20:@: thì lúc qua bên Tây Đức rồi đó thì em với đứa con gái thì không sao mà thằng con trai với ông chồng thì cũng bị uống nước dầu thì cũng bị khám vô nhà thương nằm. Thì lúc đó tụi em về cái trại tị nạn gọi là trại tị nạn (?), tức là mình dịch ra là hòa bình đó chị. Thì cái trại này thì hồi xưa dành cho mấy người Ba Lan, Đông Âu, Tiệp Khắc ở. Nó làm những cái phòng để cái giường tầng thế này này để cho 1 hoặc 2 gia đình ở, thì khi đó em thưa thiệt với chị Triều Giang là em mừng vô cùng, em vui quá trời, mình biết mình sống rồi qua cái xứ này đó, thì cái lúc em đến Tây Đức mà em ngủ ấy, cái tháng 12 không à, mà lạnh, oh my god, qua Tây Đức tuyết nó dày thế này này, lạnh run cầm cập. Thì cái kỷ niệm đầu tiên mà em nhớ nhất là các bà bên Tây Đức gọi là các bà hội Hồng thập tự đó, khi mà em xuống xe bus, cho mấy bà phụ nữ 1 cái bông hồng, trời ơi mình từ cái người tị nạn, chị coi gần chết mà cho 1 cái bông hồng, sao mình thấy nó sang trọng, mình thấy như mình, sao mình feel, mình cầm cái bông hồng thì thưa chị phong tục của người Việt Nam mình thì vấn đề mà cho hoa phụ nữ thì kể như không có mà mình qua đây mình sống chết, mình thân sơ, thất sở vậy mà lại được cái bông hồng đó, đất nước gì mà dễ thương quá trời vậy đó, dễ thương quá trời. Thì lúc xuống xe bus rồi đến vô trại tị nạn thì tụi em được các anh chị sinh viên người Việt Nam, mình học bên Pháp đó chị tại vì nghe bên Tây Đức vớt người tị nạn thì mấy anh sinh viên đó qua bên đây, 1 số người biết tiếng Đức và tiếng Việt mới làm tổng động viên, thì mới nấu cho tụi em 1 nồi cháo

theo kiểu Việt Nam mình đó chị, nấu cháo cho ăn nữa, cho cái nước xì dầu xịt vô mà ngon quá trời chị ơi, tại vì ở trên kia đâu có gì ăn mà nó lại hợp gu của người Việt Nam, thành ra rất là ngon. Thì đến sáng hôm sau thì mấy anh sinh viên đến để giúp làm thủ tục, dịch giấy tờ, lúc đó là mình mới biết mình thực sự còn sống đó chị. Thì sau đó em có cơ hội thì em giúp các bà ở trong nhà thờ đó chị Triều Giang, giúp nhà thờ là giúp làm sao là thí dụ như là mình clean up, mình làm những cái gì trong nhà thờ người ta cần, mình xếp quần áo tại vì cái nhà thờ đó đi đôi với cái Hoa hồng thập tự thì để mình sắp xếp để người ta cho những người tị nạn, thì mình làm đôi khi người ta cho mình đồ ăn, gọi là những cái thức ăn rồi áo ấm, bên đó lạnh quá chị ơi, áo ấm rồi giày vậy đó. Bắt đầu 1 tháng sau thì bên Tây Đức cho mình đi học cái trường gọi là (?) thì là cái trường ESLday, thì mỗi buổi sáng tụi em đi học còn mấy đứa con thì được vô trong trường mẫu giáo, 2 vợ chồng thì đi học, chính phủ Đức tài trợ để cho mình biết tiếng Đức, hội nhập vào cái cuộc sống bên Đức, người ta cho lương chị ơi, trả tiền lương đó chị, thành ra kể như mình đi học mà giống như mình đi làm vậy đó. Lúc đó em đi học rồi em có cái bằng (?) thiết ra thì mình vô đó người ta dạy mình màu mè, tiền bạc, rồi chợ búa để mình đi chợ đó chị, mình giao tế. Lúc em ở thì thừa thật với chị Triều Giang là lúc em ở bên Tây Đức đó chị rất là hạnh phúc, vì sao, vì em được 1 cái gia đình bảo trợ rất là dễ thương thì gia đình bảo trợ cho em có 2 ông bà lớn tuổi rồi, thì bà là người Ba Lan, ông chồng là người Đức thì 2 ông bà mới lập gia đình với nhau nên rất hiểu cuộc sống của 1 người tị nạn. Dạ tụi em sống ở đó cái thời gian đó là rất êm đềm nhưng có 1 cái ưu tư đó là khi mà đi lên Bá Linh đó, nhà trường cho đi chơi ngắm cảnh đó chị, thì mình thấy cái bức tường đó mình sợ, quá sợ chị Triều Giang ơi, quá sợ. Thì em mới viết thư cho cái ông mà qua Mỹ trước, em viết thư rồi em mới hỏi cuộc sống bên đó làm sao, rồi lạnh lẽo...

!: Tiếng Đức cũng đâu có dễ học?

29:13:@: dạ thưa khó học lắm ạ, cái tiếng Đức là cái tiếng nó dài 1 cái tiếng nó dài mà nó khó học mà nói là phải đúng văn phạm, không đúng người ta không hiểu đó chị.

!: Không như mình đây mình nói tiếng bồi là nghe hết...

29:25:@: dạ tiếng Mỹ thì thôi mình nói (?) người ta cũng hiểu cái ý mình còn nếu mà tiếng Đức chị không nói đúng văn phạm người ta không hiểu mình nói gì hết. Thì lúc đó em mới viết thư cho ông anh thì thực sự mình cũng cô đơn, vì bên Tây Đức thì quá cô đơn mà, mình cũng thèm những món ăn Việt Nam nữa, không có gạo, hoàn toàn không có, vì cái tình lị mình cũng nhỏ... Em mới viết thư cho ông anh ruột diễn tả cái đời sống cũng như là mình muốn anh em ở gần với nhau đại khái như

vậy đó chị. Ông của em thì bà chị dâu lúc đó bà ấy lại rất là tử tế, thì bà ấy mới mua nước mắm, bún khô rồi hủ tiếu khô đó chị những cái vật dụng khô đó chị, rồi gửi qua bên Tây Đức cho em, em nhớ cái kỷ niệm này và em cũng rất tri ân cái người chị dâu dễ thương của em, người chị dâu thứ 5. Thì sau đó rồi ông ấy mới nói thôi bây giờ để anh làm đơn cho em, nhưng mà làm đơn cho em qua Mỹ là anh làm cầu may thôi, tại vì khi mà đi qua 1 quốc gia qua Mỹ đó thì cũng rất là khó, vì ở đâu thì mình định cư ở đó rồi. Thì lúc đó là cũng may cho em chị Triều Giang, cái số em thì cũng được nhận cái on trên cho cái may mắn, lúc đó là mình ở đây có cái hội gọi là USCC, lúc đó là ông bà bác sĩ Thơ là hội trưởng cái chỗ đó đó chị, trung tâm đó. Thì ông anh mình mới làm đơn thì ông nói thôi ông ấy làm cầu may thôi, tụi em đừng có hi vọng, đừng có bán đồ bán đặc hết tron, cứ yên ổn đi làm đi, đừng bỏ gì hết, thì em cũng yên tâm vậy thôi, thì em cũng làm như thế. Thì 1 hôm ở chỗ (?) tức là cái chỗ trung tâm về giấy tờ (?) mới gửi cái thư xuống là gọi tụi em lên trên cái tòa đại sứ của Mỹ để phỏng vấn, nhưng mà lúc đó là đề tiếng Đức nên em hiểu, em đi, mừng quá trời chị ơi. Mà từ (?) lên (?) là chị phải đi xe lửa thì mình sợ lạc không tới nơi nữa nhưng mà mình phải đi, phải lên tòa đại sứ Mỹ mới làm giấy tờ được. Thì khi em lên cái tòa đại sứ của Mỹ đó em thấy sao không khí cái tòa đại sứ của Mỹ nó khác cái không khí tòa hành chánh của Đức quá.

!: Khác như thế nào thưa bà?

32:00:@: nó khác là mình thấy sao cái gì nó cũng rộng lớn hơn, cởi mở hơn mà sao người ta ân cần với mình, ân cần tới cái độ mà mình nói thật là cảm động đó chị, mình rớt nước mắt. Lúc đó mình thân sơ thất sở, không có anh em mà mình đến cái người mình gặp đầu tiên là cái cô đó người (?) đó chị, cô ấy dễ thương mà cô ấy đẹp lắm chị ơi, người (?) người da màu đó chị, cao, đẹp lắm, mặc đồ vest sang trọng đó chị. Thì mình lên cái chỗ này mình nói mình lại sống lại cái lần thứ 2 nữa. Dạ, mình vào Tây Đức mình đã sống lại 1 lần rồi, mình vào đây kể như mình được khai sinh lần thứ 2. Thì thực ra bà nói cũng ngắn gọn vì mình cũng không hiểu tiếng Anh nhiều lắm chị ơi, ráng cố gắng bà nói để cho mình hiểu, thì lúc đó em theo cái sự hiểu thì em hỏi cái ông bác sĩ người Việt Nam ở bên Tây Đức, thì ông ấy đi du học gọi là người được học bổng đó chị, thì em đem cái đơn về em hỏi ông, ông này gọi là ông bác sĩ Nguyễn Xuân Trang, bây giờ ông ấy còn bên Đức đó chị, bên (?). Thì ông ấy mới nói là cái đơn này họ chấp thuận cho 2 vợ chồng ông bà đi qua Mỹ rồi nhưng mà bà phải ký cái giấy ở bên chính phủ Tây Đức là bà đi đó là bà (?), có nghĩa rằng bà không còn là tị nạn của nước Đức nữa, nếu mà mình trở về thì mình trở về thăm nước Đức với tư cách của mình thăm viếng chứ không có phải là người tị nạn, công dân của nước Đức nó lo cho mình nữa, thì em cũng ký vô đó. Mình lên lên đó gặp

mặt rồi mình ký giấy tờ xong xuôi thì chính phủ Tây Đức cho gia đình em 4 người là 4 cái valy để thương lắm chị ơi, 4 cái valy rồi 4 cái mền loại tốt đó chị mà bây giờ em vẫn còn, cái mền đắp ấm lắm chị,

!: Nó có lớn lắm không?

34:12:@: Dạ thưa cái mền đó lớn chị, mà nó ấm quá chị ơi, thì cái bên đó len nó tốt lắm.

!: Mai bà quán nó đi rồi mang đến để tôi chụp hình có được không?

@: Dạ thưa vâng, lúc đó mình làm giấy tờ của họ rồi thì mình mới bắt đầu qua Mỹ, mình qua Mỹ thì lúc mà em đi em từ già nước Đức, buồn lắm chị ơi vì bạn bè mình còn nguyên 10 gia đình mình ở bên đó là kể như 10 gia đình ruột. Thì mình rời đi thôi, thì mình từ già mà em muốn lùi lại cái thời gian ở bên Tây Đức đó, người ta rất là tốt bụng đó chị, mà người ta thương con nít lắm, mà nhà em thì 2 đứa con nít, có nhiều hôm buổi sáng, em mở cửa ra thì có cái bà Tây măng đó chị, ở bên đó nó gọi là (?), là cái bà Tây măng của mình đó, mình mở cửa ra trước đó nó có bịch quần áo, người ta cho đó, kể bên thì có cái bịch kẹo chocolate, mà mình không biết của ai đó, mình hoàn toàn không của ai. Mà hồi đầu mình không dám lấy vì mình không biết của ai thì cái ông ở kế bên cũng như cái ông chủ gia đình ấy biết mình là gia đình tị nạn thì ông ấy mới ra dấu là của mình, để trước cửa là của mình đó, là người nào người ta cho vậy đó, mình mới đem vô bên đó kẹo chocolate ăn ngon lắm chị. Thì mình vào thì tùy theo cái áo nào mình bận vừa thì mình mặc không thì mình lại đem cho, đem xuống cái nhà thờ mà em giúp đó thì đem cho. Ở trong khoảng thời gian mà bên Tây Đức phải nói là em rất hạnh phúc, em có cơ hội mà khi em ở dưới cái tỉnh (?) đó chị Triều Giang đó thì em hay vào nhà thờ lắm chị, bên Tây Đức không có chùa chị ơi mà em muốn có cái nơi để em cầu nguyện đó chị, thì em đi theo bà má nuôi vào nhà thờ thì nếu còn ở lâu chắc em cũng ngộ đạo chị ơi. Thì em vào nhà thờ có 1 vị Hồng y đó chị, lúc đó thì mình chưa biết vị Hồng y, thì ông ấy về ông viếng cái làng đó thì bà má nuôi và em mới nấu mấy cái món chánh Việt Nam đó chị, cơm chiên, mình làm chả giò, làm gà ragu, và 1 món thịt gà ngọt ngọt xào xào nữa, vậy đó chị, em làm như 1 cái nhà hàng nhỏ nhỏ, mấy bà ăn mấy bà nghiền chị ơi, mấy bà sơ bà ấy nghiền đó. Kế đó em rảnh thì em vào nhà thờ nấu cho mấy bà sơ ăn, thì Đức hồng y đó, em được vinh dự nấu cho Đức hồng y ăn, em được hân hạnh nấu cho Đức hồng y ăn. Thì Đức hồng biết cái đó rồi, lúc đó mình còn trẻ, mình làm gọn gàng, lanh lẹ lắm chị Triều Giang, thì mình dọn bàn cho Cha rồi các bà sơ, rồi họ ăn uống xong xuôi thì em lên dọn dẹp, bà sơ mới kê cái tay em nói nhỏ 1 lát là bà dọn cái bàn bà nhớ cẩn thận nghe, cũng như là mình có cái (?) ở dưới góc bàn, mà em cũng

không biết cái (?) là cái gì mà tại sao lại để dưới cái nắp bàn, mình tưởng cái () là cái hộp bột to, mình tưởng tượng như vậy nhưng mà rồi mình cũng cẩn thận thì khi em dọn cái bàn lên em thấy 200 đôla mà ở nhà thờ thời đó nó là lớn lắm chị ơi, lớn lắm. Mà bởi vì bà ấy sợ đưa cho em thì em tủi, người ta trả công cho mình cái bữa ăn đó, mà đưa cho mình thì sợ mình tủi, nếu đưa cho mình thì mình không nhận, chắc chắn là em không nhận rồi, tại vì em rất là có cái ơn nghĩa đối với nhà thờ, em chắc chắn là em không nhận. Thì lúc đó bà sợ rầy quá chừng, sợ mới nói cái này là cũng như là thuộc về của bà, là của em, thì mà phải nhận nha, thì thực sự em cũng rất là mừng mình có cái số tiền đó, nhưng mà mình tri ân họ dễ thương quá chị ơi. Lúc đó mình hay tủi thân lắm chị ơi, cái gì cũng làm cho mình tủi thân được, mà hề tủi thân là khóc, nhớ nhà, khóc, tủi thân, khóc... Thì em còn nhớ cái năm đầu tiên ăn tết bên đó thì em còn giữ cái tấm hình đó chị, em sẽ đem cho chị coi nha. Thì lúc đó những người trong cái trại mới lên cái nhà thờ, giống như cái gọi là hội trường đó chị, thì mình cũng làm ông Táo bà Táo rồi ca nhạc, thấy thương quá chị Triều Giang, thì cái nhóm phụ nữ mới nấu những món ăn Việt Nam, chị biết là lúc đó nấu cháo gà, ngon lắm chị ơi, lúc đó là san là ngon lắm, nấu cháo gà rồi học làm giò thủ, em học làm giò thủ ở bên Tây Đức, chị biết học làm giò thủ là vì sao không, tại vì bên Tây Đức đó thì những cái thủ, tại đầu heo mấy người đó người ta không có ăn, vứt đi hết à. Thì mình đâu có biết đâu, thì mình làm mấy ông ấy mới dạy mình bỏ trong cái lon, rồi mình đẽ 2 cái lon mình nhấn xuống 2 cái đầu lon lại, mà nó giẽ cứng ngon lắm chị, làm rất là ngon, mà cái ông dạy mình đúng cái gốc ở bên Việt Nam mình, thành thử giò nào chị tới là cũng được đãi giò thủ hết, ăn ngán. Thì cái kì đó bà cô giáo dạy tiếng Đức của mình bà ấy ghé bà thăm thì mình đâu có biết đâu mình sắt ra mình mời bà ấy ăn giò thủ với bánh mì, bà ấy ăn ngon quá, bà ấy mới hỏi em vì mình nếm nó vừa, cái tiêu hột nó mới ngon quá, bà ấy mới hỏi mình là cái gì thiệt mình đâu có biết, em nói thật với chị Triều Giang là mình dốt ơi là dốt, thì trong đó có cái gì bà ấy nghe nói bà ấy mới chạy vào trong toilet, em nghĩ là bà ấy chạy vào trong bà ấy ới, thì bà ấy ra ngoài mình đâu có biết đâu, mình nghĩ ủa sao bà này lại vậy, nhưng mà chắc () cái gì rồi hay là sao đây, thế thôi mình cũng làm thính mà mình thấy bà ấy không có tiếp tục ăn nữa.

!: Tức là lúc đấy chị làm bằng tai heo hay bằng gì ạ?

06:16:@: thì đó, thì chỉ học có bao nhiêu đó thôi.

!: Dạ tai heo với có gì nữa không?

06: 21:@: à, chân giò mình mình cho vào, nhưng mà lúc đó nghèo, tị nạn mình đâu có mua nhiều, cái kia nó nhiều hơn cái nọ, chị Triều Giang ơi bây giờ sang bên Tây

Đức mà nhắc lại đi cái nhà nào cũng đãi cái món đó, mới ăn thì ngon vì bên này ăn pate lạ đó chị, sau này thì thấy cái món...thôi, thôi, thôi, ngán quá. Thì bà giáo của em bà ấy tên là bà (), nó viết gọn (). Thì cái kỉ niệm đó rồi sau thì tụi em mới chuẩn bị cái chuyến đi qua Mỹ, thì mình đi mà mình lưu luyến quá trời chị Triều Giang ơi, mình đi mà mình khóc hết nước mắt luôn đó chị.

!: Chị lưu luyến tại sao chị quyết định đi sang bên này bởi vì gia đình hay thế nào?

07:12:@: gia đình bên đây với lại cái lúc đó là mình sợ cái bức tường giữa Tây Beclin với Đông Beclin, mình sợ quá, lại với cái ông bác sĩ Nguyễn Xuân Trang hồi nãy đó, ông ấy dẫn mấy gia đình này đi coi hát, mà nhà ông ấy cho xem là phim Doctor Chicago tả về cái chuyến của ông ấy, 1 người trí thức như vậy mà còn lâm vào hoàn cảnh như vậy, mà bên đó thì xứ lạnh, mình không biết mình có còn củi mình thổi hay không, mình làm cho ấm nhà hay là chết cồng ở đây? Sợ quá, thành thử là mình cứ quyết định sau cùng là đi qua Mỹ. Nhưng mà cái ân tình mình vẫn còn rất là nhiều bên nước Đức.

!: Thưa bà cái sinh hoạt ở bên Mỹ và bên Đức nó có khác gì nhiều lắm không?

07:59:@: dạ thưa khác nhiều lắm thưa chị Triều Giang, nếu mà nói về học nghề ở bên Tây Đức, 1 người mà caste tính tiền là phải học 3 năm, 1 người thợ làm bánh cũng phải học 3 năm.

!: Họ dạy những cái gì mà nhiều quá vậy?

@:Dạ thưa vâng, 1 cái trình độ dành cho 1 người như vậy là phải 3 năm. Chị phải có cái () chị mới đi làm được, không có học qua cái lớp kia chị không làm được.

!: Đòi hỏi là để () phải không ạ?

@:Thành thử 1 người mà làm cái nghề đó là làm tới chết cái nghề đó luôn, tại vì mình được rèn luyện 3 năm, thì mình gọi là sống với cái nghề đó luôn. Mà bên Tây Đức đó, về cái quỹ mà làm về y tế đó, rất là tốt, bên đó nó gọi là AOK đó chị, mà AOK nó là chữ viết tắt của cái gì thì lâu quá em quên rồi chị.

!: Mỗi người đều giống nhau ạ?

@:Mỗi người đều giống nhau, thì mình được 1 cái thẻ, chị vào bệnh viện đều giống nhau hết, mà những cái người đi làm lương cao như bác sĩ Nguyễn Xuân Trang đóng thuế rất là nhiều để người ta gánh cho mình. Thì đó mình ở bên Tây Đức khi mà mình vào Mỹ đó mình thấy 2 cái nó rất là khác nhau, bên Đức nó êm đềm nó lặng lẽ

hơn, còn bên Mỹ cái thời gian đầu nó ồn ào dồn dập quá mình chịu không nổi, mình sinh bệnh đó chị. Tại vì khi mình vô Mỹ mình không có là người tị nạn của Mỹ, mình là () mình là người di dân, thì mình ở nhờ nhà ông anh với bà chị dâu, ở nhờ 1 tháng để chờ cái giấy social security. Về mình được bà chị dâu đem vào cái hãng làm chung với bà chị dâu.

!: Dạ làm gì cơ ạ?

@: Dạ thưa làm về điện, về những cái (), là những cái nhỏ nhỏ để mình () đó chị, để mình hút áp, mình tìm vào lửa. 1 cái cây bồ nó dài lắm chị ơi, 1 cái bó điện nó bự vậy nè, thì mình ngồi mình hàn theo cái bo đó chị, thí dụ nó biểu cái cặp dây này vô cái nào mình làm giống như vậy đó. Rồi 1 lát mình mới biết cái đầu male với female nó phải khớp với nhau đó la để cho người ta hút áp người ta nổi thòng dưới biển đó. Thì em còn giữ cái tấm hình trong cái hãng đó nữa chị, thì cái dây nó to lắm chị ơi, nó to như vậy này, mà lúc mới vào làm mình đâu có biết tiếng Anh đâu, mình phải đi học lại từ đầu, tới đi học tiếng Anh, thì mình làm thì thưa thiệt với chị chỉ sáng ra mình hello rồi goodbye, chỉ vậy thôi. Việc làm mình dạy với nhau là dạy cái gì mình nói tiếng Việt cho mình làm, thì em làm cái chỗ đó 3 năm đầu thì em làm dưới chỗ () tức là cái công việc nặng nề lắm chị, rửa, () rồi em làm chung với mấy người mà Ấn Độ đó chị, người ta làm nặng bao nhiêu thì mình làm nặng bấy nhiêu, người ta làm thế nào thì mình làm thế, mà đứng không chị ơi. Đến năm thứ 4 thì bắt đầu mình cứng nghề rồi em mới được ngồi, em ngồi em hàn, gọi là so đó, thì cái mũi hàn nó nhỏ như cây viết chị, mình châm cái đó rồi mình hàn vô mấy cái mũi kim đó chị, theo từng cặp từng cặp cái dây điện thì em hàn cái đó đó chị. Thì em làm cái hãng đó nó gọi là (), nó nằm ở trên ()

!: Dạ vâng bây giờ nó còn ở ()

@: Dạ vâng, thưa còn đó chị, thì em làm ở đó được 6 năm, hãng () được 6 năm và em làm chỉ có 3 đồng 25. Mà lúc đó 3 đồng 25 là hãnh diện lắm chị ơi, bạn em mà hỏi thì em nói 3 đồng 25, mà mình nói 1 cách rất là hãnh diện, tại vì lúc đó tiền rất là mắc chị, thì em vào cũng không phải mình tự khen mình nhưng mà mình làm việc chăm chỉ, 6 tháng sau nó cho lên lương 1 lần, thì em 1 lần lên lương là đồng bạc, đồng bạc, thì sau 6 tháng đó mình được đồng bạc, 6 tháng sau mình được đồng bạc.

!: 1 năm được 2 đồng?

@: Dạ vâng, một năm được 2 đồng. Em làm trong 6 năm. Thì nếu chị làm trong 6 năm thì nó cho chị 3 tuần vacation, 2 tuần sickly day, thì mình muốn sử dụng sao thì sử dụng. Cái sickly day thì chị phải lấy còn cái vacation thì chị có thể gửi lại năm

sau, mình dồn lại đó. Thì em làm bước qua năm thứ 7 đó thì dầu lửa nó xuống dốc, xuống quá (), giai đoạn đó khổ quá chị. Mà chị Triều Giang tưởng tượng mình làm 3 đồng 25 mà nhà, xe, còn gửi về bên Việt Nam cho ba má và mấy đứa em nữa, không biết lúc đó em thu xếp em sống làm sao nữa, dạ thân tiên chị ơi. Mà gửi tiền về Việt Nam thì lúc đó 100 đồng nó là 1 mét vải, 100 đồng bạc, cái tiếng lóng đó chị thì nó là 1 mét vải.

!: Tức là gửi về bên đó phải nói như vậy để nó không có lấy hay sao ạ?

@:Vâng, cái chỗ này cũng là cái dịch vụ, thí dụ em biên thơ về nhà em viết con để dành được 2 thước vải là biết có người giao là sẽ có cái số tiền đó. Em gửi đều đặn, gần như là cái trách nhiệm của mình đó, vì lúc đó bên gia đình chỉ có em và ông anh là thoát được thôi, còn lại là nguyên gia đình, gia đình chồng thì đi hết được, còn gia đình mình thì bị kẹt lại. Thì em làm bước sang năm thứ 7 đó, thì dầu lửa nó xuống dốc quá lay off, thường thì em đi làm overtime em đi về sau ông xã em nhưng mà cái bữa nó lay off nó kêu mình lên nó cho attrack lương, xách cái túi giấy dầu đựng thau cơm đi về sớm, em về em buồn khóc quá trời chị Triều Giang, nằm trên cái ghế salon khóc ối là khóc, thì ông về ông mới: ủa sao nay về sớm? Thì ông ấy mới hỏi em như vậy là em òa khóc, chết tới nơi rồi, gọi là trái đất sập rồi vì mình bị lay off, thì mình cũng buồn vì hay là mình làm không tốt, mình làm sao mà mình bị lay off. Thì ông xã mình mới nói là thôi đừng buồn rồi từ từ mình tìm công việc khác, mà em đừng buồn.. Thì thưa thiệt với chị Triều Giang lúc đó em vừa vào Mỹ em mua được cái tiệm giặt nhỏ nhỏ đó chị, cái tiền mà em làm ở bên Tây Đức đó chị, em nấu ăn mà cứ nấu mấy cái món đó hoài vậy đó. Bên Tây Đức, trở lại cái bên Tây Đức thì khi mà đứa con gái 12 tuổi, làm lễ lớn lắm chị, mời nguyên xóm lại để đãi tiệc vậy này, 12 tuổi, dạ birthday, 12 tuổi làm lớn lắm chị, mà nhất là dòng Công giáo, thành ra người ta rước mình tới để mình nấu như nhà hàng tại nhà đó, thì em mới dành dụm được, thì lúc vừa qua Mỹ, cũng làm được 1 thời gian rồi em mới mua cái tiệm giặt, thì sau thời gian ở hăng thì em về em coi tiệm giặt.

!: Đó là năm bao nhiêu chị ạ?

@:Em vô Mỹ là năm 80, 86, em nghĩ là năm 87 đó chị. Mua tiệm giặt mà buồn cười lắm chị ơi, cái tiệm giặt nó nhỏ, bên đây cái máy giặt, bên đây cái máy sấy. Nó chừng 15 cái máy giặt, 10 cái máy sấy đó chị, nó nhỏ ạ. Nhưng mà lúc đó thì mình làm, em rảnh thứ 7 chủ nhật đó thì em lên em giặt xếp, thêm tiền thì khách hàng thích lắm chị. Thì lúc đó em làm lay off rồi thì em về tiệm giặt làm. Về tiệm giặt làm tại vì em cũng có cái đầu óc thương mại, em thích thương mại chị Triều Giang ơi, em thích thương mại lắm, thì kể bên đó có cái căn trổng cho thuê, thì em mới mướn

căn trổng đó em cho mượn game room, tức là mấy cái máy game đó chị, hồi đó là game Batman, Papai, ..

!: Không biết là đã tới được chưa?

@:Hồi đó là nó bỏ core vô đó chị, nó chơi, đó là em được 2 cái dịch vụ đó, vì mình lay off rồi nên mình ở đó nguyên ngày mình take care. Thì em làm 1 thời gian ở đó rồi sau em, cái chị bạn đó chị mới mua cái tiệm giặt của em, chị ấy mua tiệm giặt em thấy à thôi mình cũng được rồi, em mới bán lại tiệm giặt cho chị ý, sang rồi thì em mới dời tiệm giặt gần nhà chút xíu mà lớn hơn chút xíu. Thì em làm tiệm giặt này đó chị, thì kế bên nó có cái căn trổng, em mượn luôn cái căn trổng, em mới đập cái tấm vách nó ra, em nói ra em làm cái tiệm giặt lớn, mà thời điểm đó () thì nó dễ lắm chị ạ, bỏ vô rồi làm thôi. Thì em làm như vậy em cũng bán nữa, gọi là sell by on luôn, tự hoàn cảnh nó đưa đẩy em cũng không ngờ, bây giờ cái đó phải có cái bằng sellman đó chị. Thì em làm cứ tiệm giặt như vậy, buôn bán mà được 5 cái tiệm giặt đó. Cái chót của em là cái tiệm giặt nằm ở trong cái shopping đó đấy.

!: Tiệm giặt đó là () đó chị?

@: Dạ bỏ core rồi đẩy vô, thì nó gồm () là cái bụi, (). Thì lúc em làm trong cái () thì cái tiệm giặt kế bên nó làm 1 cái tiệm (). Thì em làm bên tiệm giặt đó chị thì tiết kiệm mình không có mở máy lạnh, thì nó nóng lắm chị ơi. Bên tiệm giặt thì em đã bán cái này cái nọ rồi đó nha, xà bông, bột giặt, kẹo bánh đại khái vậy đó chị. Thì bên tiệm () nó bán lúc đó là nó bán hơi có ế thôi thực ra nó không có ế lắm chị, mà nó đóng cửa thì em cũng đâu có biết đâu. Nó đóng cửa thì cái bà đó bà mới xuống () bà ấy mới qua bên em bà ấy mua nước, bà uống, bà ấy mới thấy thương là tại sao người Việt Nam mình chịu khó làm việc nóng nẩy mà sao nó ngồi nó làm việc mà vừa quét lau, vừa giặt xếp, lúc đó là ông xã em đi làm hàn để ông ấy lấy bảo hiểm thì bà ấy mới thương quá, bà ấy mới hỏi em: “Bà có muốn làm cái tiệm kế bên không?”. Ôi mình nghe mình thích quá đó chị, mình nói “Dạ muốn.” nhưng mà bây giờ làm sao, bà ấy mới nói bà lên tìm cái land law mình đang mượn tiệm giặt ở 1 cái dãy phố đó chị, dãy phố 8 căn, bà ấy lên hỏi land law đó cho bà ấy mở cái tiệm trở lại cái tiệm () thì lại mở. Thì cái ngày đó ông xã em phải lấy 1 ngày nghỉ lên gặp land law mình mới trình bày hết, để mình muốn mượn cái đó, thì ông land law ông ấy mới hỏi mình: “ở bên tiệm () có cho bà mở không?”, mình bảo là “Dạ bà ấy bảo tôi lên đây hỏi ông”. Vậy là được thì ông ấy cho mình mượn cái () giống như bên tiệm (), hồi đó mình trả tiền land có 600 đồng 1 tháng đó chị mà nó 2000 feet, rẻ lắm chị, đồng tiền lúc đó rẻ lắm chị Triều Giang ơi. Thì em qua bên đó làm cái này cái nọ, mà tới cái ngày sắp sửa mà mở ra bán tiệm (), em sợ quá chị ơi, em sợ tại vì mình () đồ không

được, em sợ vì nhiều cái mặt hàng quá mà mình chưa hề bước qua cái nghề này bao giờ, vô mình sao mình biết mà nhớ mà nói chuyện, tự nhiên mình muốn bỏ luôn. Thì em mới kêu 1 cái người đó, là thôi mình vô làm đi, tại vì em sợ quá, thì bà này cũng nói: thôi tôi không thích buôn bán, tôi thích làm hàn, thì em với ông xã em mới nói thôi kệ mình gồng đi, thì chạy qua chạy lại cái tiệm giặt của mình vô tình mình được 2 cái cơ sở thương mại lúc nào không biết. Chị thấy ơn trên cho em không? Ơn trên cho em. Thì lúc đó em đi bỏ hàng cho cái ông là người Đại Hàn, ông ấy mới nói với em: bà may mắn lắm chứ thường nó ít cho mở lại lắm, nó đóng là nó đóng luôn, không có cho mở lại, thất bại. Thì em làm 1 thời gian, em dành dụm em đầu tư mua cái () đó chị, em lên ngân hàng em vay em mua cái ().

!: Tại chị cũng ở đó thì chị có vay nhiều quá không?

@: Dạ vâng, ông ngân hàng ông ấy mới nói với em là luật vay mua cái () là phải có cơ sở thương mại trong đó, mà mình lại có 2 cái lận. Ông () ông ấy cho em mua rồi thì ông ấy mới hỏi em chứ muốn trả trong vòng bao lâu, thì ra mình buôn bán mình có tiền, thì hãng nó bỏ đối với mình là, là thân tiên đó chị, thì tôi nói “thôi cho tôi trả 5 năm đi”, nhưng mà 3 năm là em trả dứt luôn. Lúc đó em làm chủ cái shopping luôn, lúc đó em mới bắt đầu tự nhiên cái trí mình nó dạy khôn mình, em mới lên cái văn phòng 1 luật sư trẻ ở đây nhờ làm cho cái tên (), để cho những người biết tiếng Anh người ta muốn, lúc đó 18 căn trong đó lận, vậy ông ấy mới soạn cho em 1 cái thư gửi cho mấy cái tiệm kia đó là nếu muốn trả tiền muốn mấy cái tiệm kia đó thì qua gặp tôi trả địa chỉ này, thì tụi nó rất ngạc nhiên chị ơi, tụi nó nói “Oh, i’m shock!”. Từ đó bắt đầu em vươn lên, mà làm lên phần trẻ đó chị, lúc đó em trẻ, rất khỏe, thì mình làm, em làm 1 thời gian đó nhưng mà từ cái nhà của mình đi vô cái tiệm đó khá xa, lúc đó thì người làm cái nghề tạp hóa đó thừa với chị Triều Giang là lúc đó thì có tiền nhưng mà nó nguy hiểm lắm chị.

!: Nguy hiểm? Bị cướp đó ạ?

@: Em bị cướp.

!: Nó làm gì chị kể cho nghe với ạ?

@: Cái đầu tiên em bị cướp là em buitd cái tiệm đó, em không làm cái quầy mà có kính chống đạn, thì mình đâu có biết, mình không biết là cái máy () nó để đó, khơi khơi để đó. Thì 1 buổi tối, chị tưởng tượng ngày mai là ngày mừng 1 ăn tết Việt Nam mình, nhưng mà lúc đó mình đâu có ham ăn tết Việt Nam mình còn ham làm, thì cái ngày tối đó 1 cái người da mau Mỹ đen, nó vô mà nó chưa kịp mua đó chị, chị Triều Giang ơi, nó phóng vào trong cái counter liền, thì nó vật lộn với ông xã em thì nó vật

lộn với em xã em thì tự nhiên thành ra đánh lộn, không cho nó lấy tiền nhưng mà nó có con dao đó chị, con dao đó lúc 2 người giật qua giật lại thì nó đâm ông xã em ở ngay chỗ này. Lúc nó đâm ông thì ông không hay rồi ông đau, nó lấy cái () rồi nó mới đi, thì lúc đó nhà em tự nhiên mệt, mặt bắt đầu xanh nhợt xuống, thì em mới hỏi anh làm sao, thì bạn cái áo nó lủng lảng chị. Về nhà em còn ngồi qua đó nữa, kể, em mới đi vào nhà em vào ở trong cái counter nó mới để cái ghế () để mình nghỉ trưa đó, thì em nói thôi anh nằm đây đi, em mới gọi () tới. Thì gọi () tới, ông cảnh sát ông mới nói như vậy là nguy hiểm rồi đó, thì trở vào trong bệnh thất. Ở đây cái bệnh thất hospital là nhà thương, gọi là nhà thương miễn phí đó chị, thì nó đưa nhà em vô trong đó, sáng ngày mai là mừng 1 tết. Em, cuộc đời em cũng nhiều cái may mắn mà nhiều cái thăng trầm nó ghê lắm chị. Lúc đó nó đẩy ông xã em vô rồi thì ngay sáng hôm sau là mừng 1 tết. Bên đó mình với 2 đứa con...

!: Còn 2 cửa tiệm, chồng nằm nhà thương...

@: Trời ơi dễ sợ chị. Thì vô đó bác sĩ mới khám, mới nó máu nó chảy ngược vào trong, thành ra người ta nói bây giờ phải mổ, người ta rửa rồi người ta may lại. Thì nhà em phải nằm trong bệnh viện gần 2 tuần lễ, mà chị Triều Giang tưởng tượng là cái tiệm giặt đó mà vắng 1 người đàn ông, khó khăn lắm chị ơi. Mà em không thể đóng cửa tiệm, ngoài mặt em phải làm như không có chuyện gì xảy ra. Sáng hôm sau, em nghĩ người của tụi nó hay sao mà tụi nó đến tụi nó hỏi chồng mày đâu, em mới nói (). Em làm bộ như vậy đó chị để cho em mạnh dạn lên, từ lúc đó đó chị, em cũng mượn 1 người (), 1 người Mỹ đen phụ với em, giống như coi chừng đó chị. Thì ban ngày mình bán, tối đóng cửa chạy vô nhà thương thăm ông chồng rồi về mà ơn trên thương, em lúc đó sức khỏe ghê lắm chị. Sáng sớm lúc mình đi bỏ hàng, rồi em làm không thể tưởng tượng được vậy này, thì khi anh ấy xuất viện, thì ảnh nằm, ảnh xuất viện rồi thì ảnh lên tiệm anh ấy phụ nhưng mà yếu lắm chị, đi cái lưng chưa có thẳng vì bị cái bụng đó chị, thì ngồi đó cho có vậy thôi. Thì từ từ 1 tháng, 2 tháng sau, cái vết thương nó lành thì mới trở lại bình thường. Thì tụi em cũng trở lại sinh hoạt bình thường, lúc đó em mới bắt đầu kêu thợ nó làm cái chắn, rồi cái quây, mở cửa vô nó ra () giống như mấy tiệm vàng đó chị, để khi mình bấm thì cái cửa nó mới mở, rồi mình làm cửa sổ cửa sắt, nếu mà tối đó, hoặc những ngày lễ như ngày Halloween, lễ Christmas, thì có cái cửa sổ để nó vừa bán cái món đồ lớn nhất trong cửa tiệm gần đó, bán xuyên qua, chẳng hạn như bình sữa, bán xuyên qua (). Thì em làm như vậy đó thì lúc đó ông xã mình mới dần lành bệnh và phụ coi với em, thì bán cái năm tháng trôi qua mình cũng quên đi, mình thật sự mình quên đi, thì lúc đó ở nhà ông anh em ông ấy mới order 1 cái tuần phim, gọi là chuyên lậu mình quay cái hình ảnh của người thân mình qua bên đây, mình coi cho nó đỡ nhớ đó, quay ba má

em, mấy đứa nhỏ nấu cơm ăn làm sao, thì mình mới thấy cái đứa em gái mình nó mới múc gạo, mà sao cái hộp gạo nó to vậy, té ra là nó là bo bo đó chị, lúc đó thì mình chưa có điện thoại để mình gọi về nhà, chỉ biển thơ vậy thôi mà chờ thơ nó lâu lắm chị. Thì mình hỏi té ra là như vậy, thì lúc đó cái đứa em gái út đó, mà không phải đứa em út, là cái đứa em giữa nhưng mà nó hãy còn độc thân, thì em mới xuống dưới USCC đó em làm cái giấy bảo lãnh, lúc đó là em là () rồi, em làm cái giấy bảo lãnh ba má với cái con nhỏ chưa lập gia đình, nó là đứa ở giữa mà chưa lập gia đình thì 1 năm sau thì ba má và nó qua, ba má qua với cô em đó, là gia đình đoàn tụ từ từ đó chị Triều Giang. Thì cô em này qua đây nó mới học về ngành New fashion đó thì ba má ở với em 1 thời gian thì ba má em nhớ nhà, tại vì lúc đó mình lo đi bán, mình lo làm quá, khi mình đi bó hàng thì em chỉ chờ ba má đi theo cho ba má ngồi chơi cho biết thôi, rồi lên tiệm để cho ông bà ngồi đó, mình làm công việc nó bù đầu luôn, ba má buồn quá, ba má đòi về Việt Nam thôi bây giờ phải chiều ba má. Ba má mới về Việt Nam đâu mấy năm thì ba má yếu, hễ về Việt Nam thì thấy nhớ bên đây, mà ở bên đây thì nhớ Việt Nam, con bây đó chị, khổ vậy đó. Ba má sau khi mất rồi thì mình chỉ nhận được hình ảnh mấy đứa nhỏ nó quay phim thôi, thì gửi qua lúc đó là mình còn làm, mình còn 4 đứa em, 4 đứa thì mình mới làm đơn bảo lãnh cho mấy cô em gái, tại chưa nghĩ tới vấn đề bảo lãnh cho mấy đứa em trai. Mình bảo lãnh cho 2 gia đình cô em gái, thì bây giờ gia đình 2 cô em gái đã qua Mỹ được 5 năm, 6 năm rồi, lâu rồi, thì tất cả mọi cuộc sống đều yên ổn hết thì em cũng thừa với chị Triều Giang là cuộc đời con người ta nó cũng có những cái may mắn và ơn trên đã sắp đặt mỗi con người khác nhau, tại vì cùng đồng thời cái chuyến đi vượt biên như em, nhiều gia đình đó chị, chết hết, chìm ghe chết hết chị ơi, không còn tin tức, hoặc là gặp hải tặc, mà bên gia đình em đi cái thời điểm đó là cướp nó chưa có biết, thành thử mình thoát được những cái gọi là cái tận cùng của cuộc đời con người ta đó, cái tận cùng không thể tưởng tượng được. Rồi cuối cùng, em thương mấy đứa nhỏ quá, bảo lãnh 2 đứa em qua, rồi cơ hội em giúp cho chùa, mình làm việc xã hội đó, thì mình làm được cái gì thì mình làm, đối với em cái công việc đó là để em muốn cảm ơn lại ơn trên cho em hưởng cái may mắn, mặc dù trong cuộc đời em thì cái thăng trầm cũng có chứ không phải không nhưng mà cái thăng trầm đó phải nói rằng mình vượt qua được hơn là những người bị chia lìa vợ chồng con cái, bị chết trên biển hay là những cái kém may mắn khác. Sau này mình coi những cuộn phim đó chị thì mình nghĩ là trời ơi mình là cái người may mắn vô cùng, quá may mắn.

!: Thì trong cái ý nghĩa đó muốn hỏi thăm chị là qua cái cuộc đời đó thì chị rút ra cái bài học gì và chị muốn nói với những người con người cháu, giới trẻ cái điều gì để mà mọi người phải trải qua bây giờ có 1 cái cuộc đời tương đối cũng là thanh thản vào những ngày tháng cuối này?

@: Dạ vâng, thì thưa với chị ở nhà em thì em có treo 2 cái tấm hình chuyến tàu vượt biên của em cũng như cái tấm hình tàu Tây Đức mà nó vớt mình, thì lúc nào em cũng nhắc nhở mấy đứa con em rằng mình đánh đổi cái sự tự do của mình nó quá lớn đi thành thử tại con phải ráng ăn học, không được đua đòi tiêu xài phung phí như người ta, gọi là làm cho ba mẹ buồn, đại khái là như vậy đó thì mấy đứa nhỏ nó cũng biết nghe lời chị, thì con mình nó cũng trưởng thành, cũng ngoan ngoãn, có công ăn việc làm, và lập gia đình, rồi thì mình cũng rất cảm ơn các con, mặc dù mình nuôi tại nó nhưng mình cũng rất cảm ơn tại nó đã biết nghe lời mình, không gây cho mình những cái nỗi buồn mà mình lại chứng kiến những người bạn mình đó chị, có 1 thời gian đó chị thì mấy đứa nhỏ Việt Nam nó hư lắm chị, mình không biết hoàn cảnh đưa đẩy, nó buồn hay bố mẹ lo làm ăn không có theo dõi tại nó, mình không biết thưa chị. Mà rồi trong khoảng thời gian đó chị, có nhiều gia đình rất là khổ sở với mấy đứa con, mình may mắn là mình thoát thêm cái lần thứ 2 đó. Thì em phải nói thiệt với chị là nếu mà nói phải trả cái giá cho cái chuyến đi của em đó, thì mặc dầu nó đắt thật, thực sự đắt giá nhưng mà em cũng muốn tạ ơn trên cho em gọi là bây giờ cũng bước vào cái tuổi rề thai non đó, mình nói theo đúng giấy tờ là thai non đó thì em cũng được cái may mắn là mình có cái sức khỏe được, rồi các con mình, rồi mình cũng tự điều khiển được cái cuộc sống của mình, mà người bạn đời của mình thì vẫn còn ở với mình chia sẻ với nhau thì bây giờ đi đâu em ít lái xe lắm, thành ra vô tình đi đâu 2 vợ chồng lại đi với nhau. Dạ, trong lúc đó ở bên Việt Nam không có đi chung, ăn chung với nhau, mà giờ về già rồi thì 2 vợ chồng đi đâu cũng đi với nhau thành ra khi gặp những người bạn đó, đi đâu cũng 2 ông bà cũng đi với nhau hết. Thì đó là cái hạnh phúc cuối đời, chứ nếu mà cuối đời mà vì những lý do nào đó mà mình single thì mình buồn lắm chị. Tại vì em cũng có rất nhiều người bạn gái thì ông chồng ông ấy qua đời sớm thì bà ấy sống với cái kỷ niệm với ông chồng, khổ lắm chị ơi, rất là buồn mà hay tủi thân lắm. Thành thử em có mấy người bạn đó đôi khi mình đi đâu mình cũng rủ đi với mình nhưng mà rồi mình cũng không dám rủ thường vì mình có đôi có bạn mà bạn mình thì như vậy, tủi thân tội nghiệp bạn mình, thành thử nó giằng co giữa cái mình cũng muốn chia sẻ, đối với em là mình cũng trân trọng tình bạn nhưng trong lúc người ta cô đơn mà mình vô tình cái gì mà 2 vợ chồng mình hạnh phúc với nhau, vô tình người bạn mình đau khổ, không phải ganh ghét mình đau khổ nhưng người ta tủi đó chị.

!: Dạ vâng thưa bà thì thời giờ cũng đã hết, chúng tôi xin cảm ơn bà đã dành thời giờ đến đây mà chia sẻ.

@: Thực ra em cũng chẳng biết tâm sự với ai cuộc đời mình thì nó thăng trầm nhiều quá mà mình ...cảm ơn chị cho em cái thời gian khá dài chị lắng nghe em, nói rút

ngắn trong 1,2 tiếng đồng hồ nhưng mà đó là cả cuộc đời của gia đình em. Thì em chúc chị Triều Giang luôn được mạnh khỏe trong cái công tác của mình và em mong rằng trong cái thế kỷ mới này chúng mình sẽ được sống trong cái hạnh phúc của con người với nhau, tự do dân chủ, thì cái đó là cái thứ nhất mà mình mong mỏi ở đây nhưng mà mình cũng không có ích kỷ chỉ mong có ở đây, tại vì mình còn cả 1 cái trời kỷ niệm ở bên kia, vì nhà em cũng không có điều kiện để về, lúc đó về thì cái cơ ngơi của mình cũng làm cho mình đau lòng, thành ra nhà em cũng không có về được. Thú thật với chị là trong thâm tâm của em em cũng muốn cho quê nhà mình được đổi mới trong 1 cái phạm vi nào đó để nhất là nhiều khi mình nghe những đứa nhỏ con gái mà nó bị bán, bán mình đó hay là những người phụ nữ phải đi lấy chồng xa, mà có những người bị chết ở bên cái xứ nào rồi đó chị, rồi hoặc là vừa mới đây thôi em thấy hình ảnh những người thanh niên đi lao động ở bên xứ ngoài, lao động ở bên cái xứ nào đó thì làm cho em nghĩ đến cái lúc mà mình sống năm 1975 đó, thì lúc đó là chiến tranh cao độ nhưng mà nó cũng không đến nỗi phải đi làm ăn xa xứ thì em cũng mong đất nước Việt Nam mình có những cái cải thiện hơn, đời sống cao hơn để cho những người phụ nữ không phải rơi vào cái hoàn cảnh mà, cũng như em có cơ hội em tâm sự với chị trút những cái tâm sự trong cái chuyến đi của gia đình em trong mấy chục năm qua, còn nhiều cô gái họ bất hạnh họ sống trong 1 cái nơi nào đó, nơi nào mà họ bán thân họ đi, hoặc họ chết đi trong tăm tối, không có người để họ chia sẻ thì em cũng cầu mong vong linh những người mà đi vượt biển thì chết trên biển đó thì cũng được siêu thoát hay là những ông bà mà vượt biên bằng đường biển mà không đến nơi đến chốn đó thì cũng sớm được siêu thoát, cho cái hoàn cảnh không còn ngang trái nữa. Và 1 điều nữa mong có cơ hội được đãi chị Triều Giang 1 bữa cơm thân mật trong cái tình thân của người phụ nữ với nhau, đứng ra làm 1 cái chương trình nó quá lớn cho 1 người phụ nữ, những người khác đôi khi là họ không làm được. Mà nếu không có chương trình này thì người ta sẽ quên đi những cái mà mình, những đứa nhỏ nó không biết. Thì 1 lần nữa em cảm ơn chương trình của chị, và cảm ơn chị Triều Giang rất là nhiều 1 người phụ nữ mà em kính mến.

!: Cảm ơn chị nhiều ạ, thực ra đây cũng có nhiều người giúp đỡ lắm, em chỉ là ý kiến lúc đầu thôi, nhưng khi phát động ra thì chính như chị đến hôm nay cũng là 1 sự đóng góp, nếu không có những người như chị đây, những người khác đến đây thì cái việc làm của em nó không có kết quả.

@: Dạ em kính chào chị, kính chào những người bạn mà có thể qua bưu thiếp hay qua cái chi đó thì em chúc mọi người hạnh phúc.

!: Dạ vâng, em cảm ơn chị. Chị ngồi đây em cần phải chụp hình chị.

